

Антропософски вести

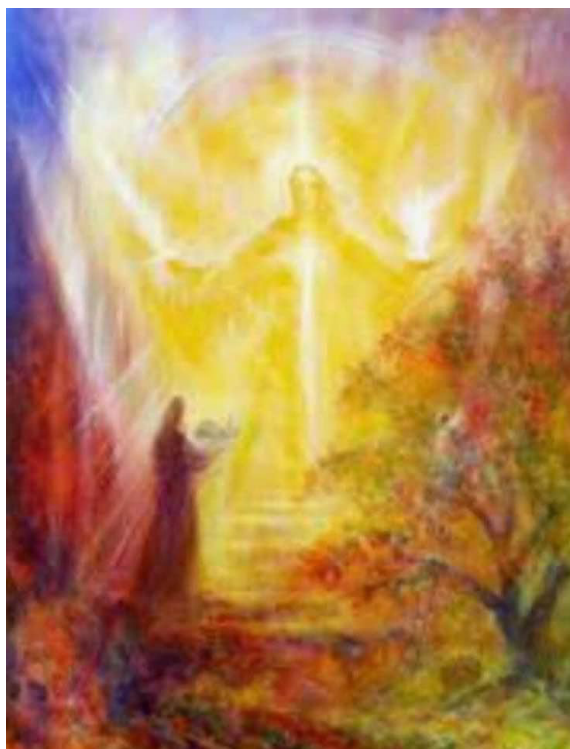
Брой 82
ВЕЛИКДЕН
МАРТ 2024 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Стогодишните юбилеи и новите задачи
3. Главната цел на Лечебна педагогика
5. Каква е мисията на Лечебната педагогика
6. Анкета с участниците в курса по Лечебна педагогика
7. Антропософското общество в процес на промяна
8. Анкета с УС на АОБ
9. 100 години от Коледното събрание
11. Пътят към новия космос на Любовта
15. Свърхсетивната Мистерия на Голгота
17. Повратна точка в развитието на Земята
18. Да се преодолеят капаните на отделеността
19. Нови книги
20. Събитието на Петдесетница
24. Съобщения
24. Антропософски групи в България

По своята вътрешна същност Мистерията на Голгота беше различна от старото посвещение, но според външната си страна тя се приближаваше до него. Събитията, разиграващи се по времето, докато Христос обитаваше тялото на Исус от Назарет, доведоха до физическата смърт на Исус от Назарет, но тя засегна само неговото физическо тяло. В продължение на три дни Христовият Дух се намираше извън физическото тяло, след което отново се прибра, но не във физическото тяло, а в съгъстеното етерно тяло, съгъстено до такава степен, че сега учениците можеха да Го възприемат по начина, описан в Евангелията. Христос можеше да ходи по Земята и да бъде виждан дори и след Събитието на Голгота. По този начин посвещението беше представено като един еднократен исторически факт пред цялото човечество, докато по-рано то се извършваше далеч от човешките очи в дълбините на Мистерииите. В известен смисъл посвещението беше изнесено извън Мистерииите и чрез Христос то можа да бъде показано пред целия свят. Този факт бележи края на стария свят и началото на новото време.

Рудолф Щайнер (GA 139)

ЗА СТОГОДИШНИТЕ ЮБИЛЕИ И НОВИТЕ ЗАДАЧИ

През настоящата година ще отбележим още няколко стогодишни юбилея. Първият от тях е свързан с прочитането на първия урок от Школата за Духовна наука на 15 февруари, а вторият – с първата лекция от шестте тома на Езотеричните разглеждания на кармичните взаимовръзки на 16 февруари. Призивът към всички антропософи по света – ежедневно да медитират върху съдържанието на Медитацията на Основополагащия Камък в съответствие с ритмите, отговарящи на дните на седмицата – е следствие от юбилейната Коледна конференция в Гьотеанума, състояла се в края на 2023 г. В краен случай може да се медитира върху цялата медитация всеки ден. Този нов импулс съответства на казаното от Р. Щайнер на 26 XII 1917 г. (GA 180), че „Каквото човек предприеме – неотнасящо се до неговата лична карма – а в цялостния контекст на социалната, етичната и историческата работа на човечеството, е обект на определен закон на историческата еволюция, а именно: това, което е направено в дадена година и което извира като мисъл от човека, има – така да се каже – Коледен характер... И след 33 години, когато посадената семка има време да съзрее – тя започва да работи. Когато е узряла, продължава да работи в историческата еволюция още 66 години. Така интензивността на импулса, посаден от човека в потока на историята, може напълно да бъде разпознат чрез своята работа през три поколения, т.е. след цял един век.”

Предполагам, че и днес, както и преди един век, когато антропософите четат „Как се постигат познания за висшите светове”, а членовете на класа – мантрите, се чувстват обезкуражени от трудния и дълъг път, който им предстои. Възниква риторичният въпрос: „Трябва ли да бъда обезкуражен?” Може би трудните изисквания на съвременното посвещение ще бъдат изпълнени до край в едно прераждане само от посветените в минали животи. Дори посветеният от Христос Лазар-Йоан, който преди това е бил пророк Илия, а след това художника Рафаел и поета Новалис, не е в състояние да издигне в будното си дневно съзнание миналото си посвещение, защото е станало в четвъртата културна епоха – в разсъдъчната му душа. От тази гледна точка уникалното при Р. Щайнер е, че вероятно е вярно предположението, че досега не е бил посвещаван, преди да развие напълно съзнателната си душа, за да не му пречат старите посвещения. Но има ли шанс и ние да напреднем поне малко?

Още през 1910 г. Р. Щайнер няколко пъти говори за второто пришествие на Христос в етерно тяло, което ще бъде един вид благословия за новите свръхсетивни способности, които ще се развият като естествена дарба след 1933 г. – отначало за малък брой души, но през следващите 2 500 – 3000 години за много повече. По-късно, на 19 XII 1920 г. (GA 202) той казва: „Способностите, които посветените могат да постигнат днес, в бъдеще ще станат всеобщо достояние на човечеството. В езотеризма това състояние на душата, това преживяване на душата се нарича „Второто пришествие на Христос”. Но трябва да допълним, че чрез изживяването на Злото ще стане възможно за Христос отново да се появи.”(25. X. 1918 г.) А за пасторите на 20 IX 1924 г. (GA 346)

е по-конкретен: „Звярът ще бъде освободен от своя плен в недрата на Земята.... преди Христос да бъде правилно разпознат от човека, човечеството първо трябва да се изправи лице в лице срещу Звяра, който идва от Бездната през 1933 г.

След като навърши 21 г. на Коледната конференция се роди Азът на Антропософското Общество, но след петнадесет месеца той беше взет в духовния свят и мина през смъртта – в периода на германския фашизъм (1933 – 1945 г.) „Ние не виждаме истинския Аз, докато не можем да видим процеса на смъртта.” 20 VIII 1921г. (GA 206), а на пасторите: „...да преживееш смъртта близо до теб като добър приятел и постоянен спътник.” Р. Щайнер казва пак на пасторите за предстоящата атака на Сорат през 1998 г., а също и: „Нека организираме нашите животи в съответствие с трите мистерии на нашето време: Мистерията на Михаил, Мистерията на Христос и Мистерията на Сорат.” 12 IX 1924 г. (GA 346). Не е трудно да ги свържем с 1879, 1933 и 1998 г. Вероятно Сорат предотврати кулминацията в края на XX век, но през 2033 г. може да имаме втори шанс, защото се навършват 2000 години от Мистерията на Голгота и сто години от Второто пришествие на Христос.

За такъв шанс говори израелският антропософ Йешуа бен Аарон, който е срещнал етерния Христос, което се вижда от първата му книга „Духовното събитие на XX век”, издадена от издателство „Даскалов” през 2002 г., и който прави независими духовни изследвания в следващите си книги. В една медитация на Михаил се казва: „Защото ти изгубваш силата на мисълта...”, а от себе си добавям, ако мислиш с разсъдъчната душа.” Йешуа бен Аарон е етеризирал мисленето си чрез „Философия на свободата”. Рудолф Щайнер казва, че фиксираният представи са главният враг на антропософите. Докато не станем непредубедени „като децата”, душата ни няма да става все по-млада с физическото остаряване. Йешуа бен Аарон предлага да се включваме в антропософски колективи, където духовният свят е много по-активен при отношенията между нас, отколкото в обикновения живот. В тях се ускорява духовното ни развитие, изплащаме кармичните си задължения един към друг и се подготвяме за следващата по-важна инкарнация. Това се потвърждава от първото послание на апостол Павел към коринтяните (XII 4 – 7) : Дарбите са различни, но Духът е същият. Службите са различни, но Господ е същият. Различни са и действията, но Бог е същият, който върши всичко във всички човеци. А на всеки се дава проявяването на Духа за обща полза.” И в „Ако двама или трима са в мое име, Аз Съм между тях.”

За съжаление, в България все още няма големи биодинамични ферми, медицински учреждения и други, а в детските градини и във валдорфското училище антропософите са малко. Малка част от членовете посещават редовно антропософските групи. Ако останалите си зададат въпроса: „Как мога да излекувам раните и да възкреса етерното тяло на съществуващата Антропософия?”, могат да стигнат до по-голяма активност. А във връзка с предстоящата инкарнация

на Ариман, могат да помислят, че не е достатъчно само да получават антропософски знания. След смъртта Христос ще прецени душите ни според това колко сме взели от света и колко сме дали на света. Нека даваме повече, отколкото вземаме, вместо да осъждаме антропософите и работещите в Гьотеанума. И аз забравям, че имам право да изисквам само от себе си. Правилно е да съдим за хората освен по сегашното им ниво, и по това какви искат да бъдат. А всички

ние искаме да се усъвършенстваме и да бъдем по-морални, а не да обираме банки. В следващата, много по-важна от сегашната ни инкарнация, ще развиваме себе си и антропософията във външния свят по-добре от днес. А злите сили ни подтикват да развием необходимите за това качества. Това е в основата на моя оптимизъм за бъдещето.

Йордан Димитров

ГЛАВНАТА ЦЕЛ НА ЛЕЧЕБНАТА ПЕДАГОГИКА Е ДА СЕ ПРОБУДЯТ ЧОВЕШКИТЕ ДУШИ

Интервю с Михаил Пицхелатури

Къде и кога е възникнала Лечебната педагогика?

Лечебната педагогика е възникнала още в 19 век, свързана с такива имена като Ита и Песталоци. Те са наблюдавали необичайното поведение на деца и са работели с тях. Успоредно с това в антропософията също се е провеждала такава работа. През 1919г. е основана валдорфската педагогика и все по-често при учителите са идвали такива случаи, с които не могат да се справят. Това не са били само деца със сложности, но и с нарушения. След Рождественското събрание 1924 г. при Щайнер отиват трима млади човека, които заявяват желанието си за работа с такива деца в духа на антропософията. В отговор на така поставения въпрос, Щайнер прочита Лечебно-педагогическия курс през 1924г. където дава основа на лечебната педагогика, диагностика и терапия.

Каква е главната цел на Лечебната педагогика?

Главната цел се заключава в това да се пробудят човешките души, да стане човекът по-внимателен към проблемите на другите хора. Задачата на лечебните педагози не е в това да се поправи нещо, а да се излекува душата на човека. И колко е интересно това – не да се излекува душата на човека, в който има проблем, а на този, който работи с него. Тези деца – с Даун синдром, епилепсия, аутизъм, те със своето битие пробуждат нас към пробуждане. Ако се занимавам само с механична терапия, аз никога няма да се пробудя към това, което те искат да ме пробудят. Затова аз трябва да ги разглеждам в такова душевно състояние, в контекста на общочовешкото. Тогава помощта към тях ще включва едновременно и помощта към мен. Аз примерно не мога да помогна на дете, което е в аутистичния спектър или има Даун синдром, ако по време на работата си с него не се променям. Затова смятам, че задачата на лечебната педагогика не е да се оправи проблемът, да се дозавие болтчето, което не е добре завито, а да се види въобще как този „механизъм човекът“ е построен, да се предприемат конкретни действия духовно-душевният организъм да работи по-хармонично. Буквално за Лечебната педагогика Щайнер казва, че като хора ние правим това, което боговете ще направят с тези души, когато отидат в духовния свят. Т.е. той не казва,

че тук трябва да се направи някаква патологична клиника. Затова аз не мога да изпълня тази цел, ако нямам благоговение към духовния свят, разбиране как той действа, както и любов към човека, в който също се проявява този духовен свят - като във всеки един от нас, независимо дали имаме епилепсия или Даун синдром.

Как откри лечебната педагогика и как се свърза с нея?

Интересно! Аз бях художник и заработвах пари в ресторант, като сервитьор. Веднъж стана бой, разбиха ми челото. На следващия ден с бинта на главата аз стоя на едно гише. Идват мои приятели и ме питат: „Миша, какво става с теб?“. Разказах им, а те: „Слушай, ела

при нас, ние имаме по-спокойна работа.“ Аз, разбира се, отидох там и това беше една такава социално-терапевтична организация, с хора от 16 до 48 годишна възраст. Тогава нямаше лечебно-педагогическо училище, така че този 16 годишен беше причислен към по-големите хора. Когато човек достига социална зрялост към 21г. той по естествен начин от лечебно-педагогическата област преминава в социално-терапевтичната, където не е обучение в училище, а работа в ателиета. Там правих ателие по изработване на тетрадки и забелязах, че имам склонност към терапия. Попитах професора, преподавател там, къде може най-добре да се изучи лечебна педагогика. Той ми отговори: „В Германия!“ И аз отидох в Германия, започнах да уча. Такава беше моята среща с лечебната педагогика.

Всеки човек ли може да стане лечебен педагог или е необходимо да развие определени качества, добродетели?

Аз не бих казал, че всеки може да стане. Централната добродетел според мен е способността за жертва. Ти по необходимост заставаш пред въпроса да жертваш личния живот. Не можеш така често да бъдеш със своите жена и деца, трябва да се посветиш на по-широк кръг от хора. Това не е проста жертва като тези, които веднага се набиват на очи. И затова трябва да сме готови. Това е първо, но има и още. Аз говорих вече за благоговението пред духовния свят, да обичаш човека. От тук произлиза жертвеността. Това не

е жертва да получиш нещо. Тя е провокирана от това, че преживяваш състоянието, в което даденият човек се намира. Тази особеност вече позитивно-терапевтично влияе на човека. Когато моята мотивация е правилна, това вече е добро, това е целително.

Какви са твоите наблюдения, успешно ли е развитието на Лечебната педагогика в България?

Аз няма как да възприемам, да зная всички активности, но това, за което имам впечатление, във Варна и София - местата където се провеждат семинарите, аз виждам много интересни отделни инициативи като пионерска, импулсивна сила, излизаша от отделния човек. Например терапия с коне или работа в детска градина, но все пак нещо не достига ... това е съобщество. Има множество интересни отделни хора и дейности, аз разбира се съм много признателен за това. Те правят това нещо от цялата си душа, но е необходимо съобщество. Още при първите ми идвания, във Варна имаше разширена среща, където ставаше въпрос да се създаде контекст - това обкръжение, в което лечебната педагогика може да се развива. Да има хора примерно, които пекат хляб, отварят магазини, книжарници, занимават се със земеделие, система от функции, от които разбира се ще се състои целият организъм. Днес ние имаме само отделните органи (отделни инициативи), а цялата система я няма. Има примерно черен дроб, но няма цял човек. И това някак трябва да се появи. Но е необходимо да стане като импулс от хората, които да си кажат: „Хайде ние тримата, четиримата да се обединим заедно и да създадем този организъм“. Малко прилича на обратния култ. Преди слизаше духовно благословение от духовния свят към човека, а сега вече човекът трябва да се протяга към духовния свят. В природата от организма се създават отделните органи, а в социума отделните органи трябва да създават организма. Ако в социума някой се изявява като организъм, това значи, че той глобализира нещо. В социума става една такава динамика - индивидуалността може да каже: „Аз ще направя сам своето дело, не ми пречете“. Или може да пристъпи към жертвена стъпка и да каже: „Аз сам мога да го направя, но аз виждам необходимост да се обединим в система“. В следствие естествено ще имаме търкания заради различията, това обаче насила не може да се пробуди. От индивидуалността трябва да излезе импулс. Докато тази инициатива не се случва, организъмът няма да се появи. Понякога хората си мислят: „Ако ни дадат пари, организъмът ще се появи“. Първо обаче трябва да има инициатива, а после пари ще се намерят. Организъмът расте не само защото се храни, а защото има воля за растеж и за живот. Можеш да даваш на едно дете много храна, но ако то не желае да се храни, то няма да яде.

Всъщност така естествено дойде и отговорът на следващия въпрос: Какво още трябва да се направи у нас, за да продължи да се развива този импулс? Как виждаш нейното бъдеще тук?

Да, но бих искал да допълня нещо. Човекът трябва да се интересува от другия и неговата дейност. Трябва да има разбиране, че заедно ние ще минем на другото ниво, това ще бъде нещо ново.

Да, наистина, това касае и всички останали инициативи. А какво би могло да се направи по повод стогодишнината на лечебната педагогика?

Мисля, че една от възможностите или първото, което трябва да се направи – вътрешно да се намери тази червена нишка, която свързва лечебната педагогика с антропософията. Преживяване на дълбока езотерика при желание да се работи активно във външния свят – екзотериката. Т.е. първата стъпка в това, всеки трябва да направи в своята душа. Ти трябва да поискаш да работиш езотерично не просто в стая или килия, както се е работило в средните векове, а да излезеш с тази езотерика и твърдо да стоиш в практическия живот, за да можеш да работиш с такива деца. Едната крайност, разбира се, е да се уединиш, да си настрана, а другата противоположност е така да се влееш в екзотериката, че да забравиш въобще за духовността. Като първа стъпка може да се каже така, че аз в своята душа приемам това решение да се задълбоча в езотериката и едновременно да съм в активния социален живот, за да практикувам тази езотерика. Мога да отида примерно в някой парк и да направя нещо с децата и родителите, които там преминават. „Да се подготвим красиво и да се покажем, че ни има!“. Може би още един вариант - да се организира автобус и с него група хора да пътуват от място на място, както цирковете са пътували преди, от регион в регион. Да се показват активности, които са свързани с лечебната педагогика, да се създадат контакти с хората, да се общува, да се споделят проблеми и да се търсят решения.

Каква е връзката между Лечебната педагогика и останалите антропософски практически дейности?

Централната връзка между тях е преживяването, че навсякъде действа Христос. Трябва да се християнизира всичко – и рисуването, и медицината, и поезията и биодинамиката, и медицината. Без Христос няма никаква антропософия. И това ги обединява.

Постигнат ли е достатъчен напредък в развитието на Лечебната педагогика през тези 100 години в света?

Бих казал, че по мое възприятие тя е малко по-напреднала от валдорфската педагогика. Даже по отношение на това да бъде приета от външния свят, е постигнала повече. Терапията с антропософска лечебна педагогика се признава дори от тези, които не работят с нея. И това признание е по-активно, отколкото съществува при валдорфската педагогика. Въпреки това трябва да се каже, че и двете се намират в критична фаза – появява се опасността двете педагогики да се прилагат без духовността, която е тяхна основа, да няма познание за Христос. А това означава, че има опасност съвсем да се отдели от антропософията. И тогава при нас ще има педагогика, но не валдорфска, ще имаме също лечебна педагогика, но не антропософска. Разбира се, ще бъде ужасно, защото това е най-големият шанс да се даде на днешния социален строй да преживее необходимото обновяване. Това придвижване напред може да се случи само чрез индивидуалната връзка с духовния свят.

Интервюто проведе **Цвета Мишкова**

КАКВА Е МИСИЯТА НА ЛЕЧЕБНАТА ПЕДАГОГИКА В СВЕТА

С лечебната педагогика се свързах през далечната 2006 година, когато попаднах на международната конференция по Лечебна педагогика и Социална терапия в град Варна. Тогава работех в Дневен център за лица с интелектуална недостатъчност, от където бях командирован служебно. Скоро след това започна и тригодишното обучение по ЛПСТ, в което се записахме аз и Красимир, с когото бяхме колеги тогава, също и Галя Трифонова. Направи ми силно впечатление, че обучението обединява двете ми предишни образования – Социални дейности и Специална педагогика. Никога не съм си мислил, че има нещо случайно в това. Оказа се, че това обучение наистина „надгражда“, това, което съм учил, но по един нов и много по-смислен начин. Тогава бях на 36 години – началото на седмия седемгодишен период в живота ми. На семинарите срещнах хора, които ми станаха много близки. Това беше едно истинско съдбовно преживяване – група от участниците просто се разпознахме. За мен това бяха Краси, Константин, Зорница, Нели, Цвета, Пепа, Ралица, Галя и други. С тези хора изградихме трайни взаимоотношения. Самото обучение също предизвика дълбоки впечатления у мен, както и преподавателите: Герхард Херц, доктор Келер, художникът Щюкли и останалите. Това бяха трите най-смислени години в живота ми. Последваха стажовете в Швейцария и Германия. Това бяха първите ми излизания в чужбина и засега последните. В институциите, в които бях, попаднах в един нов за мен свят, в който се усещаше, как служебните задължения са изпълнени със смисъл. Обучението и грижата за децата и хората напълно бяха лишени от формализъм и „стандартизиране“. Бях изумен от факта, че за всяко нещо, което се правеше, педагозите и служителите имат обяснение, защо го правят. Дори лютият сос, с който мажеха оризови бисквити в междучасието, се оказва, че има „пробуждащо“ действие върху „по-задрямалите“ ученици. Разбрах, че увреждането е „кармична задача“ и човек трябва да живее с него и да се справя, колкото може със затруднението си. Разбрах, че прекаленото „помагане“ превръща човека в инвалид. Там оставяха човека с патерици да се изкачи по стъпалата, за колкото време му е нужно. Аз „помагах“, докато човекът започна да се обляга изцяло на мен и аз проумях. А работещите там само ми се подсмиваха и ме оставиха сам да се сетя. Там видях, как човек със силен тремор на ръцете пълни шишенца с подправки – десет, двадесет пъти по-бавно от останалите, но сам. Видях, как момче с тежка скованост от ДЦП вкарва три последователни топки в баскетболния кош пред изумените погледи на здравите деца. Те не знаеха, че в класа само на него възлагат да налива чая по чашите. Не разливаше и капка. В Лечебно-педагогическото училище в Швейцария „Св. Михаил“ имах следния сън: децата се качват на един батут, един след друг, скачат няколко пъти нагоре и се „изстрелват“ напред,

много далеко. Това съвсем ме увери в ползата от този вид лечение и обучение за индивидуалния път на душата. Друго, което ме впечатли, бяха обсъжданията, които се правеха за всяко дете веднъж на шест месеца. Участваха всички, които работят с него и срещата често продължаваше до среднощ. Това беше обсъждане по същество, а не формално. За трудните случаи се медитираше. Там за пръв и единствен път видях как се прилага т.н. ритмичен масаж – магия и тайнство. Присъствах също и на църковна служба, и видях как лицата на хората „светваха“, когато свещеникът ги докосва ритуално.

После се прибрахме в България и аз прилагах наученото в пряката си работа като ресурсен учител. Имах възможност да ползвам много от похватите, а най-много използвах т.н. рисуване на форми, но също и упражнения по музика, елементи на евритмия и др. Научих се почти да не ползвам готови помагала, а всичко сам да съставям. И все пак, основното в лечебната педагогика е средата и ритъмът – тях не може да създадеш вътре в рамките на обикновеното училище. Затова, може да се каже, че съм използвал елементи на Лечебната педагогика.

След завършването на семинара, у много от участниците остана силно желание да се създадат лечебно-педагогически инициативи в България. Много от нас се задоволиха да прилагат наученото в досегашната си работа. Някои създадоха свои ателиета, занимални и други частни инициативи. Ние в Плевен създадохме група за Социална терапия, която през годините имаше своите силни и слаби периоди, като брой на участниците и на дейностите. Дейностите бяха изцяло на доброволчески принцип – не се заплащаха от потребителите. Наемът на помещенията се покриваше от други дейности. Очертах се два вида проблеми: финансов, ако работим като частна инициатива – само малцина от потребителите са склонни и имат възможност да плащат някаква, минимална такса. Методологичен – когато се опитвахме да прилагаме тези методи към общински център за обществена подкрепа – там всичко различно от кафе паузите беше посрещано с недоверие от останалия персонал. Но все пак групата съществува и до днес. Това, което аз разбрах, е старата истина, че самата общност е лечебната и всичко, което се прави в сплотена група, е лечебно.

Интересен е въпросът, какво насочва даден човек към тази професия? Със сигурност, при много от специалистите могат да се открият лични мотиви: болен близък човек. Но това вероятно го има и при останалите помагачи професии. Както знаем, има три „кармични“ професии: лекарската, учителската и земеделската. Лечебната педагогика също е една от тях. Важно е, всеки от педагозите, за себе си да си отговори на този въпрос – какво го свързва с всичко това? Аз мога да твърдя, че това е една от професиите, чрез които ние реално имаме възможност да сме полезни на някого – на

отделния човек и на обществото. Живеем в среда на засилваща се дехуманизация, дори и на класически „благородни“ професии, като гореизброените, но практикувайки Лечебната педагогика, ние все още можем да помагаме.

Интересно е също така, каква е изобщо мисията на Лечебната педагогика (и Социалната терапия) в света. Съществува важно указание, че чрез нея ние се намесваме пряко в съдбата на хората, нуждаещи се от душевни грижи. Ние им помагаме, да променят съдбата си към по-добро. Но кога се случва това? То не се случва в рамките на конкрет-

ния жизнен цикъл. Ние не можем да „излекуваме“ увреждания или нарушения на функционирането, които са заложи дълбоко, чак до физическото тяло. Резултатите от нашите усилия са реални, но те ще се проявят в пълна сила едва в следващото прераждане, когато съответният човек ще е направил голяма крачка към своето оздравяване. Това трябва да помним, за да не се обезверяваме, когато наблюдаваме само частични подобрения в състоянието и функционирането. И това със сигурност е работа за човечеството.

Йор Анзъров

АНКЕТА С УЧАСТНИЦИТЕ В КУРСА ПО ЛЕЧЕБНА ПЕДАГОГИКА

В настоящата година завършва курсът по Лечебна педагогика, воден от Михаил Пицхелаури – три години време на усилената работа от страна на всички участници. Знанията и силата на Миша вдъхновяват и въодушевяват, зареждат силен импулс за действие, разкриват тайни и осветяват реалности. И както не веднъж е говорил в своите лекции: „Лечебните педагози вършат това, което правят боговете след смъртта. Помагайки така, кармически свързано, това се отразява на цялата култура и развитие на човечеството. А това е изключително важно, защото облекчавайки тази работа, самите богове могат да отделят възможност за работа с красота и добро, важни за цялото човечество.“

В следващите редове са отговорите на проведена анкета с участници в курса на въпроса:

Какъв е пътят на Лечебната педагогика в България и перспективите за развитие в обозримо бъдеще?

Маргарита Маркова

Пътят вървим всички ние. Познанието, което ни дават Миша Пицхелаури и гост лекторите, идващи на Лечебно педагогическите модули, сеят много зрънца, които ни провокират да търсим. Благодарна съм за богатството на инструментариума, с който можем да си служим. Едва в третата година осъзнах дълбочинното навлизане при работата с децата. На първо място е необходимо да оздравим света вътре в нас самите, въпреки заобикалящия ни. Трябва да опознаем и разберем себе си. Кой съм аз и как функционирам? Във всеки от нас има частици от болестите, но в минимални размери, как и кога се е развила, е ключ към лечението. Да даваме пример, но не словесно, а с действията си, доброто чувство и добрата дума.

Нищо не бихме могли да променим сами, ако нямаме подкрепата и доверието на родителите. Често си мисля, че процесът на обучение при тези деца е двустранен. Те ни припомнят чистотата, с която сме дошли всички на Земята.

Обществото не е запознато с полето на лечебната педагогика и нейната роля. Къде се вплитат педагозите след основната роля на родителите? Това, което сега е посято в умовете ни, като такива педагози, много бързо ще изгуби своя импулс, ако не действат заедно и не се развиват. Безнадеждност, обърканост, страх, липса на морал... с тези неща сме залети от всички страни. Това и ще предадем на децата волно или неволно, защото те са много по-чувствителни от нас, те ни усещат и ни отразяват.

Самите ние имаме нужда да се сработим един с друг в екип, който действа заедно, а не всеки единствено от своето

място, затворен в себе си. Да съградим групов импулс за общ път заедно родители, педагози, терапевти, лекари (в тази връзка - прекрасно е, че започна и медицински курс). В подкрепа и споделяне ще запълваме това, което ни липсва по пътя. Аз например имам нужда от водач, от учител с опит или дори само от второ мнение от общност, с която да творим.

Три обучения завършват сега - Лечебна педагогика, Терапия чрез пеене и Арт-терапия. Всички те са по Пътя на една и съща цел: Да накараме деца и възрастни да се радват на живота тук и сега, свързани с най-тихите копнежи на душите си. Нишката, която ни държи, е като паяжинка нежна, но силата и е голяма, ако можем да плетем с чувства, мъдрост и воля наша.

Мирослава Тодорова-Вахрам

Много се радвам, че след навлизането и развитието на валдорфската педагогика в България, се зароди и импулсът за лечебната педагогика. Защото тя е тясно свързана с валдорфската педагогика и необходима за времето, в което живеем и нашето общество. А най-хубавото е, че този импулс се развива както в теоретичен, така и в практически план.

Лечебно-педагогическият тригодишен курс, иницииран от Варненската антропософска общност в лицето на Радослава Ангелова, с лектор Миша Пицхелаури, е към своя край. В обучението участват педагози, психолози и терапевти от цялата страна. Също така по инициатива на Софера - Илинденци стартира група по лечебна педагогика с медитативни и практически занимания с участието на лектори от Социалния Антропософски съвет, който от 2024 година ще прерасне в 12-та секция на Гьотеанума.

Вярвам, че тези инициативи ще дадат тласък за следващи такива, формирането на повече лечебни педагози в България, които да работят в услуга на човечеството и неговите нужди! Амин! Дай Боже!

Деница Бончева Запрянова-Костова

Искрено се надявам лечебната педагогика да достигне до широката общественост и повече специалисти от традиционната практика да се запознаят с ползите ѝ. Това ще бъде изцяло в интерес на децата, нуждаещи се от специални грижи, които стават все повече по официални данни. Според мен е нужно да се положат усилия в споделяне и популяризирането на добрите практики в лечебната педагогика и създаване на доверие към нея в обществото. Работата на колеги в общи инициативи би било добро начало.

АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В ПРОЦЕС НА ПРОМЯНА КАК ЩЕ ПРИСТЪПИМ КЪМ СЛЕДВАЩОТО СТОЛЕТИЕ НА АНТРОПОСОФИЯТА?

Въпреки изключително трудната си история, Антропософското общество и движение е постигнало огромни успехи за повече от 100 години на своето съществуване. Важни проекти за човешкото съвместно съществуване са израснали по света в пъстър букет от различни области на живота. Поглеждаме към една жива мрежа от връзки между хора, отдадени на антропософията, по цялата Земя. Много по-дълбоки приятелства са надраснали дългите разстояния, позволявайки на космополитния дух да процъфтява на много места. Обаче външно забележимият растеж на антропософския организъм изглежда вече е достигнал размер, който сега изисква вътрешна зрялост и промяна. Изправени сме пред следващото предизвикателство за задълбочаване и развитие на нови качества. И така, какво трябва да разберем и да предприемем в един последващ растеж на Антропософското общество период? Например, как да се отдалечим от изолиращата свръхидентификация с Рудолф Щайнер и цялостното му дело към развитие и космополитна отвореност в съответствие със същността на антропософията? Как можем да пуснем Рудолф Щайнер с неговата значимост в света, без да се откажем от него или да го загубим, без да отслабим антропософията в нейната сърцевина?

Днес се намираме в момент, който можем да наречем край, но и начало. Ако трябва да бъдем точни, и двете не са нито грешни, нито верни. Защото, както краят, така и началото ще трябва да се превърнат до голяма степен във воля. Край, доколкото тези много нараснали традиция, форма и отношение вече нямат опора в бъдещето и изискват подмяна. Ние сме в началото, доколкото наистина искаме промяната в нови, живи качества на взаимоотношенията и сме готови да преоткрием себе си като осъзнато общество. По своята същност формата на съществуване на Антропософското общество винаги е в граничната зона на напускане на старото и трябва да се придвижи на прага към непознатия живот към следващата стъпка. Така че искаме да се развиваме смело, защото само промяната е трайна. Ако не я инициираме активно, неизбежно ще я изстрадаме.

Предизвикателствата на подходящата трансформация са необходимост за обществото като цяло и следователно по никакъв начин не са уникални за Антропософското общество. Те обаче са многопластови, комплексни и сложни, тъй като фокусът винаги е върху индивида, от когото в решаваща степен трябва да дойде промяната. Бих искал да хвърля светлина върху две перспективи от тази комплексност тук.

Хора, срещи и взаимоотношения

Част от човешката природа е човек да иска да става все по-независим от природата, което междувременно очевидно е постигнато в отлична степен. Но по пътя сме забравили, че природата е живо пространство за отражение на човечеството. Тя ни поставя огледало и ни показва, че в действителност нищо в света не е отделено едно от друго. Още преди сто години Рудолф Щайнер обясни, че растителният свят по цялата Земя се намира във вътрешна връзка. През последните няколко десетилетия науките за живота също намират все повече начини да изследват и документират тези широки връзки и взаимозависимости. Днес знаем на научна основа, че растителните видове могат да комуникират помежду си на много дълги разстояния, използвайки присъщите им информационни системи и например да предупреждават за опасности чрез отделяне на аромати. Има признати изследвания, които доказват как песента на птиците насърчава и обуславя растежа на горите, как пустините и океаните са пряко свързани помежду си и още много, много други.

Може би, събудени от екстремните метеорологични явления, сега започваме повече да се досещаме за такива екзистенциални факти и взаимовръзки и да ги осъзнаваме наново. Ние не сме отделени от природата, никога не сме били и никога няма да бъдем. Климатичните промени и крайности очевидно са пряко свързани с нашето вътрешно отделяне от природата. Решаващо културно постижение на днешния ден би било развитието на човешките качества чрез разбирането, че не сме разделени и в социално отношение. По този начин значението на контакта със себе си, с

вътрешния си източник, с потенциала си трябва да бъде преоткрито и развито отново. Подобно съзнание може би – повече, отколкото осъзнаваме – съдържа в себе си първоначални сили и лечебно въздействие за цялото.

Човешкото изследване на Аза, както е определено от антропософията, предлага разнообразие от изследователски и познавателни подходи в смисъла на едно проникнато от воля мислене, което води от вътрешен разговор между главата и сърцето до добре обмислено човешко действие – за Земята като основа на живота на човечеството. Многобройните въпроси, като например изчезването на видовете, загубата на хумус, намаляването на подпочвените води, измирането на горите, са призови за развитие на понятието за карма като карма-воля. Как по-явно ще достигнем до поведение, което поема отговорност за бъдещите последствия от настоящото ни такова? Как да станем оформители на бъдещето, без да възпрепятстваме шансовете за живот

на следващите поколения? Едно антропософско общество, което иска да стане фактор в гражданското общество, трябва да се изправи пред тези въпроси. За това са ни нужни устойчиви структури на взаимоотношенията и работата, в които приемаме дейността и другия човек сериозно – и наистина да го възприемаме винаги от гледна точка на цялостния екологичен и духовен контекст.

Човешкият интелект като предпоставка за отговорно използване на изкуствения интелект

Друга основна област от задачи за Антропософското общество се вижда, когато погледнем към напредващата дигитализация във всички сфери на живота. Изкуственото вместо личното развитие на интелекта ще потисне останалата част от индивидуалната способност за преценка и ще оформи и третира хората все повече и повече като функционален контекст.

Най-удобният начин би бил да се приспособим към тази парадигма. За разлика от това, развитието на човешките качества изисква духовна практика и изследователска нагласа, която поставя ценността на самия живот в центъра си. Морално-етична сила, която търси развитието на нашия хуманистичен потенциал по самоотговорен начин в смисъла на човечеството като учаща се общност. Това са въпроси

за качеството и естетиката като творчески принципи. Разработването на социално ефективно разбиране на човешката природа би било подходяща задача за Антропософското общество. За да си дискуссионен и проектен партньор в такива теми за изследване и развитие и да предложиш платформи за общуване и свързване, е необходима и нова култура на обединеност. За това търсим разнообразно сътрудничество и съвместност.

Край и начало!

Поемайки по такива пътища в бъдещето, можем спокойно да оставим старото зад гърба си и да се отдадем на радостта от енергията на началото. Ако напуснем ролята на зрител, преодоляваме поляризиациите и разделенията за една нова реална връзка, социална, с природата и с нашата планета, но също и с Антропософското общество, така че наистина да можем отново да намерим път към един към друг чрез самите себе си. Има много задачи за всички тук!

Ето защо аз пледирам да поискаме наново антропософията и нейното общество.

Моника Елберт

16.12.2023

Превод: **Йоана Събева**

АНКЕТА С УС НА АОБ

1. АОБ е едно съвсем младо общество, само на 22 години. Какво е необходимо за по-нататъшното здравословно развитие на този млад организъм?

Националното антропософско общество действително е на 22 години, но то е естествено продължение на антропософските сдружения от 90-те години на ХХ век, като първите две сдружения са учредени още през 1991г. в Стара Загора и в София, и това е само организираната форма на антропософски живот в България, който има своите корени дълбоко в периода на тоталитарното управление на страната от БКП, а първите срещи на българи с Духовната наука датират дори от преди 1944г. Ето защо, макар и младо като общество, АОБ е носител на един по-стар дух. А за здравословното му развитие напред е необходимо... подмладяване, вливане на нови членове с нови импулси за личностно развитие в общност и представяне на антропософската духовна наука пред света чрез личен пример.

месеца след учредяването на АОБ, когато още през април 2002г. знакови представители на Единното антропософско общество и други национални общества дойдоха в България и участваха в една от най-значимите конференции, организирани от АОБ от учредяването му насам. Сред гостите тогава бяха Сергей Прокофиев, Ханс Хаслер, Вирджиния Сийз, Ник Томас и др. До края на първата декада от учредяването на АОБ тази подкрепа продължаваше като поне 1-2

пъти всяка година на някой от 4-те годишни празника в България идваха представители от ръководството на ЕАО в Гьотеанума. Едва след 2011г. тази интензивност спадна, за да позволи на нашето национално общество само да формира своите лидери, само да избира значимите теми, по които да се говори на годишните празници и по-големи конференции. Мястото и значението на България в живота на ЕАО през годините бяха засвидетелствани и с организирането на съвместно заседание в София през юни 2013г. на Форцанда на ЕАО, генералните секретари и националните представители, на международната конференция Душата на Европа в края на август 2014 г. в к.к. Св. св. Константин и Елена, на европейската среща на лекторите на Първи окултен клас през май 2023г.

2. Можем ли да се надяваме, че дори и толкова млади, вече сме здраво свързани с Единното Антропософско общество и сме част от него?

Мисля, че това не е въпрос на надежда, а обективен факт. Още антропософските дружества от 90-те години имаха признанието, преките връзки и подкрепата на ЕАО. Връзката на АОБ с ЕАО беше засвидетелствана само няколко

3. Как да изпълним своите задачи в процеса на развитието на АОБ? Имаме ли съвсем специфични такива и

как да ги разберем?

Всеки сам трябва да почувства ролята си в рамките на Обществото, да се запита какво може да даде, да допринесе за развитието му и въз основа на това да си постави задачите и целите, които да се опита да изпълни – най-често не сам, а отново в сътрудничество с други членове и съмишленици. Нерядко задачите възникват въз основа на външен подтик чрез призив от друг член или непреднамерено споделена идея в спонтанен разговор. Както духовното развитие е процес и на лична самостоятелна работа, и на работа в групи, така и в изпълнението на задачите за развитието на Обществото се преплитат лични импулси със съвместна работа, независимо дали помагаш за реализирането на инициатива на друг или получаваш помощ за осъществяването на своя инициатива. Осъзнаването, разбирането на специфичните ни задачи също е един процес на люлеене на махалото навътре и споделянето на вътрешно осмисленото навън, откъдето идва ценна обратна връзка, която потенцира последващото вглъбяване и т.н.

4. Достатъчно ли е всеки член на АОБ да бъде инициативен или е необходимо нещо повече от това?

Не всеки може да бъде инициативен. Вменяването на инициативността като необходимост може да има обратен ефект – да предизвика парализа на волята. Човек не трябва да си поставя за цел да измисли някаква инициатива, както един писател не трябва да си поставя за цел да напише и издаде нов роман, а трябва да пише по вдъхновение, като обаче проявява активност в търсенето на вдъхновяващи изживявания – както във външния свят, така и обръщайки поглед навътре.

5. Какво може да направи УС на АОБ за развитието на обществото? Има ли добра хармония и съгласуваност между членовете на УС? Всеки открил ли е своите задачи?

Управителният съвет има както организационна и формална работа, която трябва да върши по необходимост, така и търси свободните волеви импулси – както измежду членовете си, така и идващите от членовете и се опитва да сформира по-малки общности и да координира реализирането на инициативите, породени от тези импулси. Смяе да твърдя, че почти винаги през годините от 2009-та насам, откогато имам лични впечатления, работата на УС е протичала хар-

монично и сме достигали до консенсусни решения. Независимо че понякога сме тръгвали от различни позиции, сме съумявали да достигнем до единомислие. Задачите не са зададени отнапред и статични – те идват и се видоизменят динамично във времето. Наша задача е да улавяме пулса на времето и от него да извличаме правилното съдържание на духовните необходиминости, които идват към нас в даден момент или период.

6. Кой трябва да подаде ръка на съвсем младите и нови членове на АОБ?

Почти винаги всеки нов член, отпреди да стане такъв, познава друг/и член/ове на Обществото и под влияние на техния пример и доверието, което вече съществува между тях, решава да стане част от това Общество. Влизайки в по-интензивни контакти с други членове, по естествен път започва и тази външна подкрепа към новите членове. Не е необходимо спрямо новите /младите членове да се подхожда менторски, нито да се подава ръка, без да е поискана. Напротив – новите членове трябва да проявят активност в питането и никой, който има опит или изградена към дадения момент представа относно поставения въпрос, няма да откаже да даде отговор.

7. Освен да се обновяваме и да приемаме нови членове, какво друго е необходимо, за да може тази общност да се развива и да постигне своите цели?

Разбира се, от значение е да има нови членове, за да се запази и продължи съществуването на Обществото, но дори и да сме малко, по-важно е качеството на членовете, а не количеството. Затова е важно да работим както самостоятелно и вътрешно, така и съвместно и навън в света, като с думите и делата си правим така, че хората извън Обществото, независимо дали ще проявят интерес да станат членове на АОБ, да осъзнаят и признаят реалността на Духовния свят; да проявят интерес към разбирането му и ролята на духовните йерархии в живота ни; да приемат, че нищо не започва с раждането и не приключва със смъртта, и оттам да започнат да разбират в много по-широк контекст причините и последствията на събитията от живота си тук в тази инкарнация и т.н.

Александър Бояджиев

Въпросите задава *Цвета Мишкова*

100 ГОДИНИ ОТ КОЛЕДНОТО СЪБРАНИЕ В ДОРНАХ

Скъпи приятели, обръщам се към всички вас отдалеч, понеже внезапно възникнаха затруднения да пътувам до София. Пиша набързо тези няколко думи в Стара Загора, днес, 21. декември, четвъртък, късно вечерта.

В тези дни на декември,

В края на декември 2023 г. в София се проведе конференция по повод стогодишния юбилей на Коледната конференция в Дорнах през 1923 г. В програмата на събитието бяха включени музикални и евримики изпълнения, лекции и работни групи. Гостите на конференцията бяха дошли от различни градове на страната и София. Те имаха възможност да изслушат лекциите, както и писмото на д-р Д. Димчев, което предлагаме на нашите читатели.

всички ние, членовете на Антропософското Общество мислено се пренасяме в събитието от преди 100 години, ... т.е. 3 x 33 години, и си задаваме изгарящия въпрос: Каква е днес съдбата на Коледното събрание и на Основополагащата медитация?

Тя беше вложена от Р.Щайнер в сърцата на присъстващите в Дорнах антропософи, там... в дърводелната работилницас набързо и грубо сковани дървени пейки,.... в непосредствена близост до опожарения преди една година Гьотеанум? Каква е съдбата на това Коледно събрание ? ... Тук се изправяме пред две коренно различни становища :

От една страна имаме твърдото убеждение на най-верните му ученици , че и до днес Р.Щ. остава свързан с Антропософското общество и че всъщност Коледното събрание **продължава**.

От друга страна помним думите на самия Рудолф Щайнер, изречени в присъствието на юриста Крюгер: „Коледното събрание се провали! (“ Die Weihnachtstagung ist gescheitert”) ...**Ние** трябва да се върнем отново в **края на века**, за да го основем отново (а това означава някъде през 1980-2000 година)“

Няма и не може да има общ, колективен, окончателен отговор на този изгарящ въпрос. Нашите лични опитности във връзка с Коледното събрание и това, което знаем за него, е несравнимо по-малко от това, което **не** знаем. И ако някога се опитаме да говорим , освободени от натрупаното знание , необременени от знанието, може би ще намерим едно скрито местенце на света – не ъгъл, защото там веднага се напъхва дяволът – а някакво местенце, където Р.Щ. още приживе е предприел **определени окултни действия**, за да гарантира продължението на своето дело и жизнеспособността на самата антропософия.

Възможно ли е тези действия да са от **магично естество**?

Още преди 1922 г. Пфайфер говори за два случая в живота на Рудолф Щайнер, в които той извършва магични действия:

— Първо - При изготвянето на едно лекарствено средство ...

— Второ - При строежа на първия Гьотеанум:.... тогава, за да „укрепи“ мястото, където се срещат големият и малкият купол (от инженерна гледна точка остава загадка, защо тази конструкция не се срутва под тежестта си),.... и точно под него, Рудолф Щайнер опъва копринен конец, на който закрепва един планински кристалТова е второто магично действие.

И сега, в нашия случай, възможно ли е да говорим за едно **трето магично действие** – а именно, че с **Основополагащата медитация** Рудолф Щайнер е вложил в сърцата на антропософите едно **друго лекарство, една друга, непозната досега магична субстанция**.

• Защото от тогава насам тази Основополагаща медитация работи във времето, и

• Винаги , когато я произнасяме или чуваме, ние трепваме и сякаш чуваме нашия **забравен майчин език**.

• Защото тя непрекъснато засилва своята сила, своята „потенция“ – и това става не чрез разклащането, което се извършва в класическата хомеопатия, а чрез **личните сътресения, кризи и драми**, през които минават всички антропософи , както и самото Антропософско Общество; (...

хармоничните посвещения, както знаем от Рудолф Щайнер са нещо извънредно рядко.)

• Така Основополагащата медитация се **препраща** през поколенията, от човек на човек, от „душа човешка“ на „душа човешка“ – не като текст, не като литературно или поетично послание, а като дълбоко лично изживяване... мисъл... и в крайна сметка **действие**.... **Тя е духовното завещание на Рудолф Щайнер**.

На първоначално поставения въпрос трудно можем да отговорим, но можем друго, можем да запитаем себе си: Продължавайки години наред работата си с Основополагащата медитация, не постигаме ли **ние**, скъпи приятели, езотеричната сигурност..... гаранцията.... това, което Рудолф Щайнер някъде беше нарекъл **магичен континуум**....;

езотеричната сигурност, че благодарение на качествата и отношенията , които развиваме в нашата антропософска общност, благодарение на работата, която вършим във и извън Антропософското Общество, ние създаваме и ежедневно поддържаме една **защитна обвивка... една топлинна и светлинна утроба**, в която авторът на духовната наука - също както и Спасителят ...Исус, чието раждане на Земята празнуваме тази неделя – ще бъде, както е казано, „ навсякъде с нас до края на света“

И накрая, нека тези от нас, които искат и могат, да засилват в себе си, чувството ... убеждението, че **който открие съкровището на Основополагащата медитация** и правилно си служи с него, той ще **разпознава** и кои са **другите**, с които той е свързан, живи или неживи, мъже или жени, симпатични или не ,....

и със своята „ морална интуиция“ ще съзира начините да работи **заедно с тях** за напредъка на делото, на което, малко или много, се е посветил всеки един от нас.

С Рождественски поздрав и уважение: **Димитър Димчев**
И благодаря на Радослава , ако е сметнала за нужно да ви запознае с този набързо съчинен текст .

ПЪТЯТ КЪМ НОВИЯ КОСМОС НА ЛЮБОВТА

Скъпи приятели, когато застанем пред тема като тази, обявена в заглавието, ние си задаваме въпроса: на какво познавателно съдържание мога да се опра, за да търся удовлетворяващи стремежа ми към истината отговори? Може ли това да бъде познавателното съдържание на науката, основана само върху сетивното наблюдение на фактите и процесите в света? Лесно се вижда обаче, че ние хората нямаме участие в определянето на целта и същността на еволюцията на света. Ние вземаме участие в този процес, но целта е определена от по-висши същества. За да се доближим до разбирането на еволюцията и нашата роля в нея ние се нуждаем и от познание за свръхсетивния свят. Познанието на Духовната наука или Антропософия.

От Духовната наука знаем, че нашата еволюция трябва да протече в седем големи степени, които наричаме планетарни степени. Три от тях вече са минали, сега сме в четвъртата степен и предстоят още три, които засега са само в зародиш. От тази линейна последователност на планетарните степени веднага възниква следната представа: това, което се постига като еволюционна цел на една планетарна степен, се полага като основа, като един вид духовно семе, от което израства следващата планетарна степен за да постигне собствената си еволюционна цел и т.н.

И аз няколко пъти вече съм задавал въпроса: можем ли да смятаме, че цялата еволюция ни е гарантирана? Можем ли да мислим, че духовният свят ще си свърши работата и ние нямаме какво толкова да правим. Едно просто наблюдение ни показва, че това не е така. Ако вие през нощта обърнете погледа си към звездното небе, ще видите най-различни звездни обекти, но има три основни класа. Едни от тях днес астрономите наричат „свръх-нови“. Те излъчват цялата си същност навън, в периферията. Тези планети са постигнали степента Слънце, но там откриваме управляващите духовни същества, които са носители на Светлината и скритата в светлината мъдрост. Днес ние ги наричаме Луциферически. Такава планета-слънце не може да бъде удържана в себе си, тя се разпръсква на всички посоки в духовния свят. Има други „звезди“, които астрономите наричат „черни дупки“. Една такава планета привлича всичко и всмуква всичко в тази черна дупка. От езотерична гледна точка можем да говорим за един колосален егоизъм, който в тези планети е бил доведен до космически размери. Там егоизмът е достигнал до един краен предел и силите на Ариман властват изцяло. А има и други звезди, в които духовни същества удържат излъчващите и привличащите сили в равновесие. Космическите сили, които поддържат всичко в равновесие, са това, което ние в духовната наука наричаме Христос.

Това наблюдение ни показва, че няма гаранция за еволюцията. И можем да си зададем въпроса: каква е нашата роля в осъществяване на еволюцията? Ако трябва съвсем накратко да опишем как протича една планетарна еволюция, можем да кажем следното: през първата половина се разгръща и овладява всичко онова, което идва от предишната планетарна степен и се подготвя вливането на новия

еволюционен импулс, а през втората половина всичко от предишната степен постепенно трябва да бъде проникнато и съединено с новия еволюционен импулс, така, че в края резултата да бъде положен като духовно семе за следващата степен. И особено важна е задачата на тези същества, които в съответната планетарна степен постигат своята човешка степен на съзнание, те създават основата за физическата същност на следващата планетарна степен.

На Старата Луна съществата, които днес наричаме ангели, постигнаха своята човешка степен и превърнаха своята планета в планета на Мъдростта. Така че днес, когато ние преминаваме в това земно възплъщение през нашата човешка степен, имаме тази мъдрост за основа на цялото развитие, а задачата която ни предстои до края на Земното развитие, е да трансформираме планетата си в планета на Любовта. Оказва се, че ако ние успеем да изпълним нашата роля, в Земята ще бъде внесена субстанцията на Любовта и Свободата, по начина, по който само ние бихме могли да направим.

Днес живеем във втората половина на нашата планетарна степен. Импулсът на Любовта беше подготвен от Христос и внесен в същността на земното битие чрез Мистерията на Голгота преди около 2000 години. Задачата пред хората е поставена и все повече хора постепенно ще се включват в тази работа. Но това може да стане само, ако са изпълнени някои предварителни условия. В края на своето Евангелие Йоан ни казва, че ако се запишат на хартия всички събития, които тогава са се случили, то Земята нямаше да побере написаното. Именно затова, разглеждайки Мистерията на Голгота, можем да открием неща, които никога от никой не са казвани.

Ние живеем заобиколени от вещества и субстанции, които независимо от огромното им разнообразие, разглеждаме като съставени от четири елемента: земя, вода, въздух и огън. Тези елементи не винаги са съществували, а възникват постепенно в хода на еволюцията заедно с елементарните същества управляващи проявленията на тяхната физическа същност. Днес наричаме тези същества гноми, силфи, ундини и саламандри, заемайки тези имена от западноевропейската езотерика.

Но има и други елементарни същества. За тях Р. Щайнер почти нищо не е казал освен в една малката книжка „Еволюцията от гледна точка на истината“. Там се разглежда възникването на три категории елементарни същества, които ние познаваме по друг начин. Тук аз само накратко ще скицирам това, което ни трябва.

Някъде около „средата“ в развитието на Стария Сатурн възниква за първи път времето и съответно се пораждат елементарните същества, които управляват физическото проявление на времето. Ние не можем да си представим какво е било преди възникването на времето, какво е било безвремието от първата половина на Стария Сатурн. Съществата, които сега наричаме Архаи, тогава минават през своята човешка степен. Те стават йерархията, която управлява времето (елементарните същества на времето). Ар-

хаите са самата същност на Времето. Те са същества, които притежават цялото време едновременно.

Около средата в развитието на Старото Слънце възниква за първи път това, което ние днес познаваме като пространство и съответно се пораждат елементарните същества на пространството. Съществата, които тогава преминават своята човешка степен, са Архангелите. Те са всъщност носители на субстанцията на пространството. На Старото Слънце пространството е все още нещо простичко. Единственото пространствено отношение е било „вън“ и „вътре“. Докато времето вече е било на своята втора степен на сложност.

Около средата на Старата Луна, когато единното планетарно тяло се разделя на няколко планети, възниква необходимостта да се подреждат в пространството, появява се гравитацията и съответно елементарните същества на гравитацията. своята човешка степен тогава преминават съществата, които днес наричаме Ангели и те управляват гравитацията. Или по-точно казано, законите за гравитацията идват от по-висши същества, но ангелите прилагат тези закони с помощта на елементарните същества на гравитацията.

Тези три вида същества аз ги наричам свръхземни елементарни същества. В земния еон ние имаме времето в своята четвърта степен на сложност, пространството в своята трета степен на сложност и гравитацията в своята втора степен на сложност. И Р. Щайнер спира до тук.

А сега да си зададем въпроса: а какво става на Земята? Сега ние преминаваме през своята човешка степен, но какво е това, което възниква в средната точка на Земното развитие? Тук ние стигаме до едно явление, което днес наричаме радиоактивност. Рудолф Щайнер съобщава, че преди Мистерията на Голгота на Земята радиоактивност в действителност няма. Следователно можем да предположим, че Мистерията на Голгота е източникът на това явление. Преди това древно-гръцките философи използват думата атом за да обозначат най-малката материална частица. Думата атом означава неделим, нещо което не може да бъде раздробено на по-малки части. Имаме ли основание да предполагаме, че тогава той наистина е бил неделим? Вие знаете, че по време на Мистерията на Голгота става едно земетресение и физическото тяло попада в една пукнатина на пещерата. Едва тогава става възможно да бъде разцепен атомът. Радиоактивността възниква тогава, но минава известно време, докато се формира постепенно и бавно това понятие. Формирането на понятието за атом и идеята, че може да бъде разцепен атомът, изисква известно време, а всичко това е нещо, което преди Мистерията на Голгота е било невъзможно, защото тогава атомът беше неделим. След Мистерията на Голгота това стана възможно с възникването на радиацията, но като познавателен обект тя се появи едва в края на 19 век. Преди това тя беше непозната.

Да разгледаме Мистерията на Голгота от гледна точка на това, за което говорим. Когато човек умира, най-напред той отделя етерното си тяло в рамките на три дни и половина, след това астралното и т.н. Но за тази единствена по рода си смърт на Христос Исус, всичко е различно. Най-напред Христос активира процес, който се осъществява чрез

силите на Неговата кръв, която е прокапала в Земята още преди това. Рудолф Щайнер буквално казва „аурата на Земята се промени, стана съвсем друга“. Тук се загатва нещо особено. Христос като макрокосмическо същество участва в подготовката на Сътворението, до най-малките подробности, още преди Стария Сатурн. Никое друго същество от Йерархиите не би могло да извърши такова грандиозно дело – да се промени аурата на Земята - т.е. Земята стана друга – астрално, етерно и физически. По принцип нямаме научни основания да смятаме, химизма в природата преди Мистерията на Голгота е бил същият, какъвто го познаваме днес. Дори, с оглед на духовно-научните факти, имаме основание да твърдим обратното, а именно че вътрешната структура на атома, такъв, какъвто ни го показват химиците днес, постепенно възниква след това величествено събитие с аурата на Земята.

Второто нещо, което прави Христос, е да отдели материалните субстанции от физическото тяло на Исус. Колко специално е това физическо тяло сега няма да разглеждаме, но то се раздели на две: отделената материална субстанция и физическият фантом, който Христос отново съедини със етерното тяло, за да го използва като тяло на Възкръсналия. Но какво означава материалната субстанция да се отдели от физическия фантом? Това означава да се отдели от влиянието на физическите закони, да не се разпада според природните закони на физиката и химията, а по свой собствен начин. Това е първата радиоактивна субстанция на Земята. Но тя не можеше да остане на повърхността, щеше да бъде един голям дисонанс в света, тя трябваше да потъне в дълбините на Земята. Духовният свят се погрижи за това. При станалото земетресение материалната субстанция от тялото на Христос Исус е изхвърлено в една отворила се пукнатина и потъва в дълбините на Земята, където продължава да се разгръща като процес. Химическите процеси, макар и по-различни, съществуваша и преди Мистерията на Голгота, но радиоактивния разпад е нещо съвсем ново.

Мистерията на Голгота, като повратна точка в еволюцията на Земята, често е във фокуса на нашите разглеждания. Много неща се случиха тогава и едно от тях е спасяването на оригиналния физически фантом, невидимото физическо тяло от една страна и възникването на радиоактивния разпад от друга. Тези две неща са съществена предпоставка за бъдещата ни еволюция.

Ако разгледате библейското време, преди „Слизането на хората от Рая на Земята“, ще забележите, че тогава хората бяха невидими. Тогава хората имаха физически тела, които бяха невидими. Адам и Ева се „виждат“ един друг едва след намесата на Луцифер. Физическият фантом представлява онези физически сили, които властват в природата, но без субстанция, чистите физически сили. Този фантом беше подготвен още на Старата Луна, а хората го наследиха и това бе тяхното физическо тяло. Когато трябваше човешките същества да слязат на Земята, тогава се случи нещо много важно. За да могат хората да изпълнят своята космическа мисия, те трябва да развият свободата. Ние искаме да постигнем Любовта, но се оказва, че за това първо трябва да се научим да бъдем свободни. Тази свобода беше подарена

на човешките същества от едно висше духовно същество, което ние познаваме като Луцифер.

Луцифер изпълни, протъка с материална субстанция физическите тела на хората. Това беше дело на Луцифер. В Библията се разказва като „изгонването от Рая“. И ако ние погледнем по един особен начин на това, ще видим, че давайки такъв величествен дар на хората, Луцифер беше длъжен да предпази духовния свят от незрялото човешко същество. Защото, притежавайки свободата в духовния свят, човек можеше да причини големи неприятности, да внесе дисхармония и безпорядък. Човекът първо трябваше да се научи да бъде свободен и за тази цел Луцифер направи жертва, той направи една голяма жертва: подари на хората свободата и пое отговорността постепенно да ги научи в хода на еволюцията да бъдат свободни. И аз ще споделя с вас една истина, до която стигнах постепенно, макар че може да ви прозвучи странно. Христос, Луцифер и Ариман са три същества, които имат еднакъв духовен ранг. Нито едно от тези Същества не е по-голямо от другото. Те са абсолютно равни, с еднакъв духовен ранг. Разликата е, че на това планетарно въплъщение, водещият дух е Христос и той трябва да ги държи в равновесие. Ако Христос беше по-висш от Луцифер и Ариман по силата на някаква йерархическа закономерност, Той щеше да ги държи в равновесие. Христос щеше да го направи и без нас. Но случаят не е такъв.

И така ние получихме тази възможност да бъдем свободни благодарение на Луцифер. Вие знаете, че Р. Щайнер говори за Луцифер и като за един голям изкустител, който е голяма пречка за човешката еволюция, и всичко това е напълно вярно. Точно така е, но проблемът не е в Луцифер, а в душата на човека. При срещата с Луцифер как ще се прояви той до голяма степен зависи от самата човешка душа. Докато човешката душа е несъвършена и незряла, Луцифер наистина се изявява като един изкустител, като пречка на развитието ѝ. В момента, когато човешката душа се извиси и постигне едно определено развитие, тогава Луцифер става водач и ръководител на човека. Ние днес можем да видим това само в живота след смъртта. Ако вие проследите описанието на Р. Щайнер за пътя, който минава човешката душа след смъртта, ще видите, че след Слънцето духовните същества, които съпровождат човека и стават негови учители на всички външни планети, са Луцифер и Ариман. Когато човек на Слънцето премине през едно пречистване, тогава тези духовни същества стават учители на човека. Ние днес не можем все още да постигнем тази степен. Постигаме я след смъртта и то след Слънчевата сфера. Но към това ще се върнем накрая, а сега искам отново да насоча вашето внимание към значението на фантома.

След намесата на Луцифер при смъртта човешкото физическо тяло оставено под влияние на природните закони се разпада, но материалните субстанции са така здраво свързани с физическия фантом, че увличат и него, фантома също се разпада. Вие знаете, че по време на Мистерията на Голгота се случиха много важни неща, основното от които е раждането на самосъзнателния Аз на човека. Но от особено значение за човешката еволюция е освобождаването на физическия фантом и запазването му за бъдещето.

Да разгледаме едно друго събитие, за което искам да говоря, без да влизам в подробности. Това е събитие, което се случва през 13 век. Тогава един млад мъж е взет от родителите си и възпитаван от дванадесет мъдреци, като в определен момент той бива посветен. Р. Щайнер казва, че такова посвещение се случва само веднъж и никога не може да се повтори. И той описва как тези дванадесет мъже вливат духовна мъдрост в този млад мъж. Това бяха седемте Риши плюс още петима Учители от петте следатлантски епохи. По време на посвещението неговото тяло започва да става все по прозрачно. Цялата субстанция на неговото физическо тяло вече не е в него. Той се освобождава от физическата субстанция и преминава през нещо, което Р. Щайнер нарича „Мистична смърт“ След един кратък период той възкръсва и дава цялостен синтез на получената мъдрост в нов вид и всичко, което наричаме езотерично християнство. Ние го наричаме езотерично християнство, защото то включва както познанието за Христос, така и за еволюцията на Земята и човека. Но забележете какво става! Едно човешко същество успява да освободи своя физически фантом от субстанцията. Той не го прави съвсем сам, а с помощта на Христос. Но го постига! Това е посвещението на Християн Розенкройц една инкарнация преди да получи това име. Р. Щайнер казва, че това е една личност, която е живяла и по времето, когато Христос е крачил по Земята.

Да се върнем към лекционния цикъл: "От Исус към Христос". Там Щайнер описва доста подробно процесите свързани с освобождаването на фантома: Йосиф от Ариматея сваля тялото на Христос от кръста и използва специални етерични масла, с които е било обработено физическото тяло на Исус, за да може след това Христос да освободи физическото тяло от субстанциите, за да може да ги измъкне с помощта на тези етерични масла. Йосиф от Ариматея има една много особена роля. Още в първите лекции върху Евангелието на Йоан Р. Щайнер казва, че Христос заедно с езотеричните си ученици обсъждаше това или онова. Човек може да си помисли, че става дума за апостолите, но не е така. Не става дума за апостолите. Те са неговите езотерични ученици. Те не осъзнават какво става в действителност. Когато той завежда трима свои ученици на планината в деня на Преображението, те заспиват. Те проспиват всички важни моменти, както и цялата Мистерия на Голгота. Те всички заспиват, събуждат се чак на Петдесетница и изведнъж осъзнават: Стана нещо величествено, но ние го проспяхме! И за мен възникна въпросът: кои са езотеричните ученици на Христос? Оказва се, че в евангелието на Йоан го пише директно. Там се казва, че Йосиф от Ариматея е свалил тялото на Исус. И след това е написано: „И там дойде и Никодим, който донесе 100 литра масло от смирна и алое. Те двамата също бяха негови ученици, само че тайни.“ Христос има двама езотерични ученици. Ние не знаем, всъщност, какви са действителните етерични масла, които могат да разхлабят връзката между субстанцията и физическия фантом, но те са били подготвени предварително. Отново имаме потвърждение за това, колко внимателно и подробно е била подготвена смъртта на Христос. И сега ние можем да разберем, че неговата смърт и неговото дело по възкресяване на фан-

тома са били подготвени предварително. Той е подготвил смъртта си със своите езотерични ученици.

Когато пред мен се изясни този образ с двамата езотерични ученици на Христос и тяхното участие в спасяването на физическия фантом от една страна. От друга страна, когато разглеждаме посвещението на младежа в 13-ти век, като един вид повторение на Мистерията на Голгота в нейния аспект за освобождаване на физическия фантом на този млад мъж, в мен се породи мисълта, че между Йосиф и Християн Розенкройц може би има някаква връзка. По късно си спомних онзи имагинативен образ, който Р. Щайнер дава, когато са го запитали: "Каква е вашата връзка с Християн Розенкройц? Тогава той казва, че от двете страни на Христос стоят Християн Розенкройц със синя мантия и Р. Щайнер с червена мантия. Благодаря на приятелите, които ми посочиха, че може и да не съществува такава пряка връзка между Рудолф Щайнер и Християн Розенкройци от една страна и Йосиф и Никодим от друга. По-късно открихме, че пряка връзка действително няма – Лазар, ученика, който Христос обичаше, който бе посветен лично от Христос и стана Йоан, е третият езотеричен ученик на Христос и по-късно се ражда и бива посветен в 13-ти век, а в 14-ти век основава орден на розенкройцерите. Както Христос съедини физическия фантом с етерното тяло на Исус и от тогава то е неунищожимо и се ползва при инкарнациите на Учителя Исус, така и етерното тяло на Християн Розенкройц е съединено с физическия му фантом и оттогава е неунищожимо и въздейства върху учениците и последователите му независимо дали той е въплътен или не.

И ние виждаме, как розенкройцерското движение се разгръща от 14 век нататък под повърхността на външната история и обществен живот и в края на 19 век езотеричното християнство се преля в антропософията.

Да разгледаме още нещо, което е важно. В момента, когато Християн Розенкройц създаде потока на езотеричното християнство, мисията на църквата достигна своята кулминация. От 13-ти век започна упадъкът на християнската църква. А каква беше мисията на външната църква? Тя трябваше да християнизира всичко онова, което беше в човека „вяра“. Тази мисия на църквата и до днес не е приключила, но все по-малко и по-малко човешки същества се нуждаят от това. Когато Христос се роди на Земята като човек, него го видяха много малко хора, той беше в един ограничен район, когато хората не пътуваха много. С очите си го видяха най-много няколко стотин души. Тогава хората трябваше да вярват. Ето защо трябваше да има едно такова явление като църквата, основана на вярата. Днес е необходимо едно друго християнство за времето, когато Азът е преработил голяма част от астралното тяло като Съзнателна душа, днес ние търсим такава истина, която можем да проследим мисловно, да я схванем, да я разберем. И ние като антропософи носим в света именно езотеричното християнство. То именно е бъдещето и може да бъде разбрано чрез антропософията.

Ако вземете библията ще видите, че Христос постоянно, отново и отново казва една особена формула: „Аз и Отец сме едно“. За нас това е нещо недостижимо. Като същества постигащи човешката си степен в това планетарно въплъще-

ние нашият най-висш идеал би трябвало да е „Аз и Христос сме едно“. Но това ще можем да постигнем едва в далечно бъдеще. Досега, знаем от Рудолф Щайнер, че само един човек е могъл да го произнесе: Християн Розенкройц при посвещението в 13-ти век. В първите години на християнството апостол Павел даде формулата: „Не аз, а Христос в мен“. За тогавашния Аз това беше правилно, защото човешкият Аз тепърва се самоосъзнаваше. Днес обаче, когато съзнателната душа на човека се свързва не с материализма, а с Духовната наука, вече може да каже формулата: „Аз и Христос в мен“. Не като нещо постигнато, а като идеал за бъдещо развитие. Както формулата на апостол Павел вече две хилядолетия все още е идеал за много хора, така и тази формула тепърва ще търси мястото си в човешката душа. Досега тази формула не съм я чувал от друг, сам съм стигнал до нея и днес я споделям с вас като свободен човек със свободни хора. Ако успеем до края на земната еволюция да постигнем идеала „Аз и Христос сме едно“, ще можем да гарантираме, че нашата планета ще стане един космос на Любовта. Но постигането на това е път, който минава през тежки изпитания, едното от които е да се научим да бъдем свободни. Рудолф Щайнер посочва, че целта на земната еволюция е да се появи нова йерархия, на някои места казва „Йерархия на Свободата“, а на други казва „Йерархия на Любовта“. Едното не може да бъде без другото. И Р. Щайнер говори много за това, че в днешно време ние сме подготвени за това да работим плодотворно с Луцифер. Не да го оставим той да работи с Ариман, а ние да християнизирате Луцифер. Едва тогава започваме да вникваме защо например в началото на своята дейност Р. Щайнер е издавал списанието „Луцифер Гнозис“. Антропософията ни дава възможност да преодолеем изкушенията на Луцифер като пречка в душата. И тогава Луцифер може да стане за нас и учител заедно с Христос. Но това е един тежък път. Р. Щайнер ни е дал този идеал и инструментите, за да го постигнем, но дали ще го направим, това вече зависи от всеки един от нас.

Ако отново се върнем в началото: на Стария Сатурн днешните Архаи постигат своята човешка степен и овладяват от една страна елемента на топлината отвътре и елемента на времето отвън, като стават управители на времето. На Старото Слънце днешните архангели постигат своята човешка степен и овладяват елемента въздух отвътре и елемента пространство отвън. На Старата Луна днешните ангели постигат своята човешка степен и елемента вода отвътре и елемента гравитация отвън. Изглежда, че на Земята хората ще трябва постепенно да постигнат своята човешка степен и да овладеят елемента Земя отвътре и елемента радиация отвън.

В заключение бих искал да кажа, че всичко казано е една, изложена накратко, духовно-научна хипотеза. Тя се опира на факти от Духовната наука, но не е резултат на директно възприятие от Духовния свят, а е мисловно-логическа конструкция, затова е възможно да съдържа неточности. Моята задача беше да я предоставя на вашето критично отношение като представители на Духовната наука.

Георги Акабалиев

23 декември 2023, лекция в София

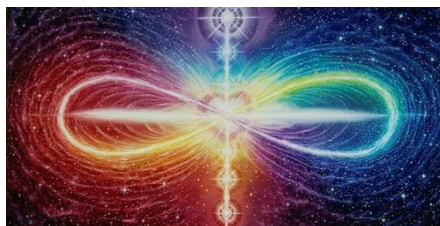
СВРЪХСЕТИВНАТА МИСТЕРИЯ НА ГОЛГОТА И ПОСВЕЩЕНИЕТО НА РУДОЛФ ЩАЙНЕР

Възвестяването на Етерния Христос и подготовката на човечеството за това събитие са принадлежали и в бъдеще ще принадлежат към личната мисия на Рудолф Щайнер на Земята. Напълно закономерно възникват въпросите за него, човека, който е дал толкова много знания на човечеството. Напълно оправдан е и въпросът, защо в началото на 20 век Мировото ръководство е възложило тази задача на Рудолф Щайнер? За да намерим отговора, е необходимо да разгледаме още един важен аспект на етерното пришествие на Христос, който е бил подробно разгледан от Рудолф Щайнер в Лондон на 2 май 1913 г. По-късно той нееднократно се е връщал към него. Етерното явяване на Христос е предшествано от едно повторение на Мистерията на Голгота в най-близкия до Земята духовен свят. Това събитие е съвпаднало с голямата битка, която Михаил е трябвало да води срещу духовете на тъмнината в периода между 1841 и 1879 г. В своята лондонска лекция Р. Щайнер говори за това, че от 16 век, когато навсякъде по Земята е започнало разпространението на материалистичния светоглед и агностицизма, произхождащи от растящия „триумф на естествените науки“, който се е разраснал още повече в следващия век, тогава след смъртта си са започнали да влизат в духовния свят множество души, пропити от материализъм. Там те са разпространили катранено черна тъмнина, която е довела до това, че около Земята е възникнала „черната сфера на материализма“ (GA 152). Съществуването на Христос се е свързало с нея, за да я преобрази отвътре и с това да създаде възможност за по-нататъшното развитие на човечеството. В това обаче е участвало не цялото Христово Същество, а онази част от неговото Съзнание, която е била свързана с най-близкия до Земята ангелски свят. В резултат на това, Ангелското същество, чрез което Христос е действал в тази сфера след Мистерията на Голгота, е трябвало в 19 век да премине през нещо като смърт, за да възкръсне след това през 20 век в душите на хората като ново Христово съзнание на Земята. Благодарение на това Христово съзнание хората все по-дълбоко ще се свързват с Мистерията на живия Христос, който шества по-нататък. Първият проблясък на такова съзнание в човека създава възможност за среща с Христос в етерния свят и възможност да бъдат възприемани следващите две Негови по-висши откровения. От това Христово съзнание в хората възниква съвършено ново отношение към Мистерията на Голгота. Те ще могат все повече да срещат в духа свръхсетивното Същество на тази Мистерия и по този начин да постигнат лична увереност в реалността на събитието в Поврата на времената.

Рудолф Щайнер описва по следния начин тази свръхсетивна Мистерия на Голгота: „Семената на материализма“, които от 16 век все повече се внасяха в духовния свят от душите, които са преминали прага на смъртта, изтъкаваха там все по-голяма затъмненост и създаваха „черната сфера на материализма“. В смисъла на манихейския принцип тази

черна сфера беше приета от Христос в неговото Същество, за да я преобрази. Тя доведе до „духовна смърт чрез задушаване“ онова Ангелско същество, в което Съществуването на Христос е откривало себе си след Мистерията на Голгота. Тази жертва на Христос в 19 век е сравнима с неговата жертва на физическия план по време на Мистерията на Голгота и можем да я наречем Второто разпятие на Христос в етерния план. Тази духовна смърт от задушаване, която е довела до унищожение на съзнанието на Ангелското същество, е повторението на Мистерията на Голгота в световите разположени непосредствено зад нашия свят, за да може да се развие оживлението в душите на хората на Земята и да се възроди скритото по-рано Христово съзнание. Това възродено съзнание през 20 век ще стане за човечеството ясновидско съзерцание. От 20 век в душите на хората животът на Христос ще бъде изживяван все повече като непосредствено преживяване.“

Като имаме предвид това описание и като разглеждаме в тази светлина биографията на Рудолф Щайнер в последната четвърт на 19 век, можем да направим поразителното откритие, че по пътя на своето вътрешно развитие той е изпълнил на човешко ниво онова, което на космическо ниво почти в същото време е осъществил Христос в сферата на Ангелите. За да разберем по-добре главните части от пътя на посвещението на Рудолф Щайнер, е необходимо да се вгледаме по-точно в неговата централна жизнена задача: основаването на духовната наука с нейните строго научни методи на изследване на духовните светове, които сега са възможни само по пътя на преобразяването на мислето и пълнатата спиритуализация на човешкото мислене. Колкото по-напред е отивал Р. Щайнер, толкова по-значим и жизнено важен е ставал за него въпросът как да съедини тези два пътя. Неговата срещата с неназования Майстор на езотеричното християнство се случва, когато настъпва първият лунен възел в живота му. Тази среща му предоставя съответния духовен инструмент, за да може съвършено самостоятелно да достигне целта, която той вече сам е поставил пред душата си. Може да се предположи, че благодарение на устното обучение при своя Учител Рудолф Щайнер е получил нещо, което е съответствало на наставленията, които по-късно могат да се намерят в неговата книга „Как се постигат познания за висшите светове“, предназначена за широката общественост. С други думи, неговият духовен Учител му е дал съвременна методика за познаване на висшите светове, а по-късно той я е представил в споменатата книга. Важно е да се отбележи, че в тази книга той не е публикувал нищо от собствените си усилия и старания в духовния път, на който е встъпил благодарение на личното обучение. След краткото съвместно пребиваване Учителят му е казал приблизително следните думи: „Аз ти показах кой си, сега иди и стани самия себе си!“ След като Рудолф Щайнер е получил този вътрешен ин-

ука с нейните строго научни методи на изследване на духовните светове, които сега са възможни само по пътя на преобразяването на мислето и пълнатата спиритуализация на човешкото мислене. Колкото по-напред е отивал Р. Щайнер, толкова по-значим и жизнено важен е ставал за него въпросът как да съедини тези два пътя. Неговата срещата с неназования Майстор на езотеричното християнство се случва, когато настъпва първият лунен възел в живота му. Тази среща му предоставя съответния духовен инструмент, за да може съвършено самостоятелно да достигне целта, която той вече сам е поставил пред душата си. Може да се предположи, че благодарение на устното обучение при своя Учител Рудолф Щайнер е получил нещо, което е съответствало на наставленията, които по-късно могат да се намерят в неговата книга „Как се постигат познания за висшите светове“, предназначена за широката общественост. С други думи, неговият духовен Учител му е дал съвременна методика за познаване на висшите светове, а по-късно той я е представил в споменатата книга. Важно е да се отбележи, че в тази книга той не е публикувал нищо от собствените си усилия и старания в духовния път, на който е встъпил благодарение на личното обучение. След краткото съвместно пребиваване Учителят му е казал приблизително следните думи: „Аз ти показах кой си, сега иди и стани самия себе си!“ След като Рудолф Щайнер е получил този вътрешен ин-

струмент за осъществяването на своята собствена цел, той е трябвало да върви сам по този път, достигайки съвършенството със собствените си сили.

След тази тайствена среща с Майстора започва личната работа на Рудолф Щайнер върху вътрешното съединяване на двата пътя. Едва в края на живота си той е съобщил за първи път онова, което се подразбира под обединяването на двата пътя по съвсем обективен и съвсем надличен начин пред антропософските слушатели. В лекция от 13 януари 1924 г. той за първи път е споделил как той е стигнал до изследването на всемирната еволюция, описанието на която е в основната глава на неговата книга „Въведение в Тайната наука“, и представлява сърцевината на цялата антропософия. Рудолф Щайнер е внесъл нещо съвършено ново в християнския окултизъм, въпреки че не е бил първият, който е осъществил този процес. И преди него водещите посветени са използвали същите методи. Именно в дейността на розенкройцерите е било предвидено това, че полученото в съвременното познание да бъде в известна степен предложено отначало на Боговете, така че те да го преведат на своя език и после да го върнат обратно на хората, и това да се съхрани чак до наши дни. От това следва, че пътят, водещ до основаването на антропософията на Земята, е бил търсен при розенкройцерите. Единият от тях, даже може би главният сред тях – е въвел младия Р. Щайнер в тази методика на духовни изследвания и на съвместно творчество с Боговете. През 1924 г. Рудолф Щайнер говори за съществената разлика между предишните розенкройцери и него самия при осъществяването на същия вътрешен процес, а именно: сега резултатите от съвременната наука е трябвало да бъдат приети в собствената му душа, духовно да бъдат преобразувани и поднесени на Боговете. Защото най-напредналите розенкройцери, дори и самият Християн Розенкройц, са можели да осъществяват този процес само защото са прибегвали до различни приглушени, подсъзнателни състояния на съзнанието, подобни на сън, онези състояния, при които човек по естествен начин пребивава извън своето тяло.

Рудолф Щайнер е бил първият, който е осъществил целия този процес в пълно съзнание, намирайки се вътре в тялото. Именно защото е могъл да го направи, той е срещнал Михаил в пълно съзнание като пръв нов розенкройцер. Всички истински розенкройцери са се стремили да намерят Михаил в духовния свят, но те са могли да постигнат това само в полусъзнателно или в съноподобно състояние. Такава среща е станала възможна за хората едва след 1879 г., когато Михаил окончателно е отхвърлил духовете на мрака на Земята от граничещия с нея духовен свят. Рудолф Щайнер е бил длъжен да поднесе на Боговете не само съвременната материалистична наука, но и натуралистичното изкуство, както и действащата все повече в това направление религия. Самият той обяснява този нов начин на духовна среща с Михаил със следните думи: „И правейки това, пренасяйки в духовния свят постигнатото на Земята познание за природата, а също и творенията на материалистичното изкуство или усещанията на религията, която действа натуралистически във вътрешния свят на душата, пренасяйки всичко това в

духовния свят, хората срещат Михаил, ако имат достатъчно развити способности за това. И така, може да се каже, че розенкройцерството се отличаваше с това, че неговите просветлени умове копнееха за срещата с Михаил. Те можеха да направят това само като в сън. От края на последната трета на деветнадесети век хората могат съзнателно да срещнат Михаил в духа.“ Рудолф Щайнер е бил първият, който е могъл да направи това. Той е срещнал Михаил и от неговата космическа сфера е получил импулса за своята „Философия на свободата“. И тъй като Рудолф Щайнер сам е намерил пътя към Михаил и е получил от него „Философия на свободата“, тази книга може да изгради за читателите мост към съвременната дейност на Михаил в духовния свят, за която Р. Щайнер в същите години казва: „Михаил това е духовният герой на свободата.“

Пътят на вътрешното развитие на Р. Щайнер е бил белязан с три големи събития: срещата с Майстора-розенкройцер, когато е бил около деветнадесетгодишен; свръхсетивната среща с архангел Михаил, когато е бил около 33-годишен; и решаващата духовна среща със самия Христос в края на 19 век. За да разберем по-добре как е протекла последната, най-висша среща в живота на Р. Щайнер, е необходимо още веднъж да си спомним това, което беше казано за свръхсетивната Мистерия на Голгота в царството на Ангелите. Също както Христос се е съединил с „черната сфера“ на материализма и е вдъхнал в себе си нейната субстанция, подобна на духовна отрова, така и Р. Щайнер микрокосмически, на човешко ниво, е приел в себе си – в розенкройцерски смисъл – всички съвременни материалистически науки, изкуството и религията. Така както в космоса тази черна сфера на материализма е била приета от Христос в неговото Същество в смисъла на манихейския принцип, за да я преобрази, така и на Земята това се е случило в живота на Р. Щайнер, който е изпълнил нещо такова в смисъла на манихейския принцип, но на човешко ниво.

Тъй като свръхсетивната Мистерия на Голгота вече се е състояла и новото Христово съзнание вече се е родило, Р. Щайнер е могъл да се проникне с него непосредствено в духовния свят и да възпламени това Христово съзнание в своя Аз. Но преди това той е трябвало да премине през голямото житейско изпитание, свързано с духовния път, по който е тръгнал. Защото приемането на материалистичните науки, изкуството и религията в себе си е означавало реален и опасен сблъсък с духовните власти, които са предизвикали в съвременната цивилизация тази отричаща духа материалистическа тенденция и продължават да действат в този смисъл. Този сблъсък е означавал, че по своя път на посвещение е трябвало Рудолф Щайнер да се спусне в сферата на ариманичните духове, които инспирират материалистичните естествени науки, изкуството и религията. За да издигне едностранчивото материалистично мислене в светлата сфера на Духа, Рудолф Щайнер се е съсредоточил върху вътрешната борба с демоничните власти. В този период от живота му пред него е стояла задачата да съедини окончателно двете линии на своето собствено развитие в неразделно висше единство: научното мислене и съзерцанието в духовния свят. Това, че намирайки се в тази бездна,

Р. Щайнер е успял да осъществи пълното преобразуване на научното мислене, за да го поднесе на Боговете и да получи от тях Антропософията като духовна наука, е станало само защото в това ариманическо царство той е успял да възпламени новото Христово съзнание в своята душа, което се е породило благодарение на втората, свръхсетивна Мистерия на Голгота.

В наши дни Христовото съзнание може да доведе хората до възприемането на етерния Христос в най-близкия до Земята духовен свят на първата, имагинативната степен.

На най-висшата степен интуицията води до преживяването на вътрешното същество на самата Мистерия на Голгота. Благодарение на своята среща с Христос в интуицията, Р. Щайнер е достигнал висшата точка и с това е успял да завърши своето собствено посвещение. По-късно той го е обяснил така: „Това беше прието от развитието на моята душа в духовно състояние пред Мистерията на Голгота като най-сериозен и най-дълбок празник на познанието.“

Сергей Прокофиев

Превод: **Веселина Велкова**

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО - ПОВРАТНА ТОЧКА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ЗЕМЯТА И ХОРАТА

„Христовото Същество е една всеобхватна реалност, чието истинско величие ще бъде разбрано едва в далечно бъдеще“ Р. Щайнер

Мистерията на Голгота се отразява както на човешкия, така и на Божествения свят.

„Чрез Мистерията на Голгота в земния живот се вля едно космическо Същество, едно свръхземно Същество се свързва със Земята...“ Р.Щайнер

Когато разглеждаме отношението на човешката душа към Христос, ни става ясно, че преди това Събитие сякаш съществува едно було между човешката душа и Христос, и тази обвивка е разкъсана чрез Мистерията на Голгота. Сега човешката душа има възможност да разбере Христовото Същество, да се освети от светлината Му. Съединението на Голгота с цялата еволюция на Земята ни дава прозрението за това, че кръвта, изтичаща от раните на Спасителя, има както човешко, така и космическо значение. И точно това дава на Земята и хората възможност да напредват по-нататък в развитието си. Рудолф Щайнер обяснява, че всеки от нас е свързан с физическото тяло на Земята както чрез своето физическо тяло, така и чрез своята душевно-духовна същност с душевно-духовното Същество на Земята, което е вече самият Христос. Духът на Земята е проникнат от Христовото Същество след това централно Събитие в Макрокосмоса и в Микрокосмоса. Това Събитие се отразява както на човешкия, така и на Божествения свят. Микрокосмосът и Макрокосмосът отново се съединяват. Благодарение на преминаването на Божественото Христово Същество през смъртта, пред човечеството се разкрива възможност да намери ново познание чрез възстановената отново връзка между Макрокосмоса и Микрокосмоса. Така то може да открие голямата тайна, дадена от Христос на учениците Му в течение на 40 дни след Неговото Възкресение от мъртвите. Същността на тази тайна е в това, че след истинското проникване в Мистерията на Смъртта, след Мистерията на Голгота, смъртта вече не разделя човека от неговата прародина, от Макрокосмоса, а го свързва с него. Превръща се за човека от източник на душевна смърт в извор на неизчерпаем вселенски живот. Зад смъртта човек трябва да търси космическия Отец, великия йерархически Макрокосмос. Рудолф Щайнер ни казва, че

поради влиянието на Луцифер и Ариман ние имаме неправилна представа за смъртта. Това изкривено възприемане, лъжливият образ на Бог-Отец и на смъртта, никога не би могло да бъде преодоляно, ако не се отстрани влиянието на Луцифер и Ариман. Но с това не е в състояние да се справи нито едно човешко същество. Единствено Христовото Същество, преодолявайки и побеждавайки Смъртта, успя да я изझे от тяхната власт и отново да я възвърне на Висшите йерархии. Смъртта е победена точно в необходимия за това момент.

След Събитието на Голгота човешкото същество вече може да вземе, преминавайки през портата на Смъртта, това, което го освобождава от самотата в Духовния свят, вече има способността да приеме мъдростта, благодарение на която да постигне целта си на физическата Земя. От момента на Мистерията на Голгота, когато се преживява „кръстната смърт“, тогава, когато Христос се появява в света, където пребивават душите след смъртта, от този момент „царството на сенките“ се озарява от Мълнията на Духа, която носи там Светлината. Благодарение на това преодоляване на властта на Луцифер и Ариман, Христос успява да запали в земното битие „Новото Слънце на живота“ и в светлината на това Слънце да покаже на човечеството истинския образ на Смъртта. Смъртта може да се превърне в семе за космически живот, ако хората я срещнат по Христов начин.

„Никога нямаше да възникне „Новото Слънце на живота, ако Смъртта не бе дошла в света и не бе позволила на Христос да я победи.“ Р. Щайнер

Христос идва в света, за да покаже истинския образ на живия Бог-Отец, вечния живот, скрит зад временната смърт. Ето в какво се крие значението на Мистерията на Голгота за двата свята - божествения и човешкия. Благодарение на своето преминаване през смъртта и като я победи, Христос разтвори за бъдещите времена една голяма врата, която свързва двата свята. Това позволява на Ангелите, Архангелите и Архаите, а чрез тях и на останалите Йерархии отново да поемат водачеството на цялото земно човечество. А от друга страна се открива път за съзнателно издигане и влизане на хората във Висшите светове. „Да, аз ви казвам, вие ще видите Небето отворено, и Ангели Божии да се качват и слизат при Сина човечески.“ Ев. на Йоан

Иглика Ангелова

ЖИВОТЪТ И ДЕЙНОСТТА НА АНТРОПОСОФСКИТЕ ГРУПИ

СТРЕМЕЖЪТ ДА СЕ ПРЕОДОЛЕЯТ КАПАНИТЕ НА ОТДЕЛНОСТТА

Моите духовни интереси и търсения започнаха от четиринадесетгодишната ми възраст, а след седемнадесетата си година се опитвах да открия своето място в различните духовни направления, които срещях като хора и литература в живота си. Антропософията беше първото нещо, което разпознах като своя духовна родина и което ми даде чувство за принадлежност и посока, в която да вървя. Мисля, че в този аспект съм наистина „надарена с късмет“, защото антропософската група, в която продължавам да работя, беше първата, с която се срещнах. Винаги съм имала усещането за една благодат, безусловност, търпеливост и мекота, с която групата ме е посрещала, независимо от лабиринтите и обратите, в които животът ми ме е водил. Винаги съм имала това смайващо усещане – че мога да отида и да работя с тези хора, където не те питат нищо и не очакват нищо от теб, където просто си на мястото си. И съм безкрайно, дълбоко благодарна за това. Всъщност, съпругът ми ме запозна с част от хората в тази антропософска група. Така че, може да се каже, че бях „отведена“, доведена до тук.

Може би в живота на повечето антропософи има периоди, в които човек дава всичко от себе си и се учудва, че все още има сили да продължи. За мен това са периодите на истинско служене и всеотдайност към вътрешната и практическата работа, които не смятам за трудности. Приемам ги като реално свършена работа, като нещо, което можеш да отдадеш на света. За себе си определям като „моменти на трудности“ онези периоди, в които съм се отдалечавала от антропософията. И сега осъзнавам, че две полярни посоки – когато животът ме е увличал в своята радост, и когато е успявал да намери слабо място в мен, да ме срази със силно разочарование и загуба на доверие. И тук стигаме до така наречените „междупличностни конфликти“. Разбира се, такива има, ние сме само хора. Но колко удивително егоцентрично е да си мислим, че това са чисто наши конфликти и да не се опитваме да видим силите, които манипулират и влияят на решенията ни чрез тях, като се възползват от нашите слабости, каквито и да са те. И в другата посока – колко удобно е да дефинираме един конфликт като междупличностен, вместо да се ангажираме и да потърсим духовните му „реализатори“. И съответно да си направим усилието да вложим една духовна, а не личностна работа в подкрепа на пътя на истината. За мен това са дълбоко изстрадани теми. И ги намирам за изключително значими в контекста на личния антропософски път на всеки от нас. Аз не знам защо хората се отказват от членството си в АО. Отделянето от работата в антропософска група ми създава едно усещане за повърхностност, егоизъм и безполезност, дори когато човек не се е

отдръпнал от антропософията, а от конкретната работа в група. Може би продължава да чете антропософия и да медитира, но го прави сякаш за самия себе си, с грижа за собственото си развитие, за собствена полза. Разбира се, това е относително, защото всички ние сме свързани, но на мен ми остава един вкус на леност, консуматорство, отделеност от задачите на Времето. Чувствам го като поражение и компромис, и ме кара да се срамувам от себе си. Естествено, това е крайно, но вниквайки в себе си, аз виждам това. И тук още веднъж ще кажа

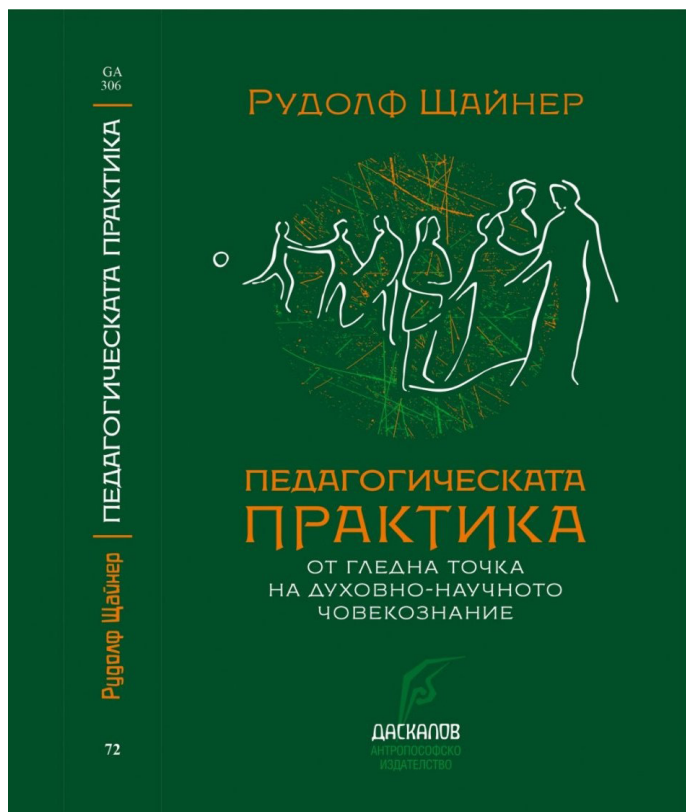
колко щастлива и благодарна се чувствам във и за групата, в която работя, защото вършим една духовна работа, успяваме да задвижим пространството със сила и дълбочина, непосилни за един човек. И това е нещо реално, което стои между нас. Аз участвах във формирането и изграждането на Центъра за работа с деца „Слънчогледи“ – Стара Загора. Седем години работих в него като валдорфски учител и мисля, че бих могла да бъда полезна в областта на Валдорфската педагогика. В момента виждам ролята си в една доста по-задълбочена вътрешна работа, която да допринесе за развитието на инициативите така, че да вървят в Михаиловия поток. И се надявам да имам сили за нещо повече. Имам идеи, намерения и предусещане за това, което ще трябва да поема като отговорност и инициатива. Но днес все още не се чувствам готова за нови посоки и засега нямам достатъчно възстановени сили. А това са много трудни решения. Все още не мога да говоря за бъдещето. Не знам и какво да кажа на най-младите антропософи. Може би да работят постоянно без да се форсират, но и без да се отказват. Социалните срещи и включването в практически антропософски инициативи правят по-интересно емоционалното сближаване. Добре е да прочитат предварително текстовете, с които работи съответната антропософска група, а след обсъждането, да ги прочетат още веднъж насаме. Да не пропускат ежедневната медитативна работа. Вероятно са различни за всеки средствата, които довеждат до устойчивост. Антропософията е трудна за изучаване наука, която не носи никакви реални физически облаги, и то в никаква посока. Напротив, всички знаем, че житейският път става много концентриран, компресиран, остър и нелек. Паралелно с това положеният труд се изгубва, когато спреш да работиш в този духовен смисъл. Не е като да се научиш да караш ски или колело – и вече го можеш. Животът заглушава вътрешния ни глас – по един или друг начин всеки има своите слаби места – и човек се отказва. Това е моето обяснение към момента и вероятно е много едностранчиво.

Павлина Николова

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

Издателство „Даскалов“ подготвя за печат лекционния цикъл на Рудолф Шайнер „Педагогическата практика от гледна точка на духовно-научното човекознание“. Този лекционен цикъл е еднакво полезен за родители, учители и социални работници. От неговото съдържание става ясно, че педагогическият въпрос е един от основните въпроси на човечеството и може да се изпълни с огромно социално значение. Като най-съществен проблем авторът посочва безсърдечността на съвременната педагогика и поставя въпроса: Какво трябва да се случи, за да може педагогиката отново да има сърце? Най-обобщеният отговор на този въпрос е: „Винаги трябва да сме в сърцето на това, което вършим.“ От първата лекция читателят разбира, че главната цел би следвало да бъде внасянето в педагогиката на всеобхватната идея за взаимодействието между тялото, душата и духа. За постигането на тази цел като начало биха могли да бъдат отстранени някои повтарящи се педагогически грешки, едната от които е посаждането на критичната оценка в етерното тяло на детето вместо там, където е истинското ѝ място. Защото астралното тяло е носител на човешката любов и възпитателят може да добави силата на любовта, ако в правилното време постави критичната оценка в астралното тяло. Но често се случва възпитателите да се опитват да накарат детето да критикува твърде рано, да го учат твърде рано да си служи с ДА и НЕ, и тогава това ДА и НЕ се настанява в етерното тяло. В такъв случай детето поглъща нещо, което има разрушителен ефект. На една такава грешка във възпитанието се дължи част от злините, които могат да сполетят човека по-късно. От следващите страници разбираме, че здравето на възрастните хора по Земята зависи от начина, по който те са се отнасяли към душите си по

време на детството. Във връзка с това Р. Шайнер пояснява, че ако между 7 и 14 година детето не може да преработи част от спомените си, по-късно приблизително между 35-та и 45-та година, в тялото му се складират определени вещества, които причиняват диабет или ревматизъм. А върху детските болести много силно влияние оказва подражателната природа, много по-силно, отколкото допускат днес лекарите в съвременната материалистическа епоха. Гневните пристъпи на ярост от страна на околните, както и леката избухливост се оказват причина за много случаи на морбили при децата. Избухливостта наистина нанася известна вреда, но много по-силно въздействие върху детето оказва вътрешната неистинност на учителя. Когато възпитателят е един лицемерен проповедник на доброто или предявява пред детето морални изисквания, които самият той не спазва, тази неистинност пулсира във всичко, което детето долавя. „И с посредничеството на нервно-сетивната система тази неистинност се отразява изключително зле върху организацията на детската храносмилателна система, особено върху жлъчката. Впоследствие промените в дейността на жлъчката оказват огромно въздействие върху живота като цяло.“

В този лекционен цикъл Рудолф Шайнер обръща специално внимание на оживотворяващите въздействия на едно училище, когато то функционира като органическо цяло. Читателят разбира, че педагогическите усилия в такова училище са насочени към обхващането на целия човек, и авторът не пропуска да отбележи какво е мястото на училищния лекар: «Така че в учителския колектив – доколкото всички са ангажирани в колегиуми – работи и патологично-терапевтичният елемент, също както елементът на дарбите и елементът на гениалността живее в учениците, и то не само като редовно проследяване на отделните случаи за целите на статистиката, а и като задълбочено духовно-научно изследване.» И когато учителският колектив стане дух и душа на целия училищен организъм, тогава всеки учител ще влиза в класа с правилното настроение и с правилната душевна нагласа. А тази душевна нагласа се изгражда, ако учителят отново и отново се обръща за помощ към настроението, което струи от Евангелието на Лука. Съветът на Рудолф Шайнер към учителите е такъв: „Онзи, който иска да породи необходимия идеализъм в своите деца, ще направи добре, ако потърси вдъхновение като непрекъснато чете Евангелието на Йоан. И ако не искате децата ви да израснат като страхливци, а хора, които смело се справят с трудностите на живота, тогава обърнете се към Евангелието на Марко. А който иска да възпита такива деца, които по-късно няма да минават покрай нещата, а ще забелязват всичко около себе си правилно и точно, обърнете се към Евангелието на Матей. В старите времена хората са чувствали тези скрити сили в Евангелията.“ По този начин възпитателят може да се доближи до осъществяването на стремежа винаги да е в сърцето на това, което върши, колкото и да е трудно постижимо в една съвременност, за която Р. Шайнер казва: „Днешният свят свикна с напълно погрешния начин, по който

науката третира – или иначе казано, малтретира – човешките същества.” В последната лекция авторът говори за най-красивите плодове на възпитанието и образованието, които любовта, ентузиазмът, благодарността и вътрешното удовлетворение могат да дадат на бъдещето. Той изразява благодарност към учителите заедно с убеждението си, че любовта към действието ще преобрази възпитанието на човека. И им пожелава тази любов да се превърне в светлина, която озарява онези, чийто дълг е да се грижат за възпитанието на цялото човечество.

Издателство „Даскалов“ подготвя за печат и лекционния цикъл „Окултно четене и окултно слушане“. Това са десет лекции, изнесени в Дорнах през октомври и декември 1914 г, последната от които е прочетена в Базел. От тези лекции читателят научава, че чрез определени окултни упражнения човек е способен да потисне егоизма си до степента, която е необходима, за да се научи да живее съзнателно в астралното си тяло, и как се отразяват в етерното му тяло процесите и съществата от духовния свят. А самото изкуство на окултното четене е правилното вникване в този огледален свят. Когато духовният ученик започне да чува процесите в тяхното вътрешно тъкане и битие, той истински се свързва с реалността на нещата, като постепенно започва да развива окултно четене и окултно слушане. Обяснявайки, че това, което се случва на физическия план, не е цялата реалност, Рудолф Щайнер напомня, че на този план абсолютно нищо не е вечно, и продължава така: „Вашият собствен организъм е просто поток. Това, което имате в себе си днес като плът и кръв, е нещо, което не сте имали преди осем години. Нищо не е реално във физическото, всичко е течно. Има смисъл да говорим за „стария Рейн“ само ако имаме предвид елементарните същества, които наистина живеят в Рейн, ако имаме предвид елементарния речен бог Рейн, духовното същество, което е наистина старо. Едва тогава имаме предвид нещо смислено.” От следващите страници ние разбираме, че само духовното е реално, а физическият свят е нещо напълно нереално, също както водата на реката не е реална, както и цяла Слънчева система. От тези размисли

пред читателя възниква въпросът за силите, трансформиращи истинската реалност и за възможностите те да бъдат опознати. В търсене на отговора на този въпрос, читателят открива, че силите, с които човек върши нещо зло в света, са същите преобразуващи сили, действащи на погрешното място, защото всяко зло в света е неправомерно използване на тези трансформиращи сили.

Този лекционен цикъл позволява на читателя да погледне дълбоко в тайната на съществуването, както и на произхода на несправедливостта, злото и престъплението. Изяснявайки този въпрос, авторът споделя следното: „Веднъж намерих в публична лекция за тази тайна на силите на злото. Прилагането на тези сили би довело до върховно добро, ако бъдат приложени на тяхното място“. Пред читателя се изясняват онези чувства, настроения и душевни нагласи, които биха му позволили да чуе в света, да чува тайните му, и той започва да променя своята гледна точка към космическите събития, които се случват, както и към собственото си участие в тях. Заедно с това читателят започва да изгражда едно ново отношение към света, което трябва да бъде резултат от духовната наука и духовното знание. Възможността за насърчаването на силите навсякъде, където има човешко развитие, той открива, след като е разбрал всичко, което е влязло в човешката еволюция с Мистерията на Голгота. И тогава пред него застава въпросът за раждането на Христос в самия него. Кое е истинското Христово раждане и как да се случи това Христово раждане? Какво представлява раждането на онова познание за Христос, което идва от самия Христос? На страниците на тази книга читателят намира отговорите на тези въпроси. Съвсем скоро всеки читател ще може да поръча тези две нови книги в електронната книжарница. В нея той би могъл да направи заявка и за всички останали издадени досега книги на издателство „Даскалов“. В сайта на АОБ aobg.org може да бъде намерена електронната книжарница, в която да се поръча книга по телефон или на следния адрес: daskalov@rudolfsteiner.bg

Веселина Велкова

СЪБИТИЕТО НА ПЕТДЕСЕТНИЦА КАТО ОСНОВА НА ИСТИНСКОТО ХРИСТИЯНСТВО

Духовната еволюция на човечеството винаги е била живо свързана с целия заобикалящ свят. За повечето хора днес много неща са станали мъртви и прозаични, а това се отнася дори и за нашите религиозни празници. По-голямата част от човечеството има само най-бегло разбиране за това какво означават Коледа, Великден и Петдесетница. Човекът почти е загубил неизмеримото богатство на живота на чувствата, което хората са имали в миналото, защото са усецали своята жива връзка с духовния свят. Да, дори празниците са станали мъртви и прозаични за много хора днес. Изливането на Духа от висшите светове е станало само абстракция и това ще се промени само ако хората отново стигнат до духовното знание. Днес се говори много за силите на природата, но не достатъчно за съществата, които стоят зад тези сили. Нашите прадеди са говорили за гноми, ундини, силфи

и саламандри, но възможността да се види някаква реалност зад тези идеи днес се смята за пълно суеверие. Теориите, които хората поддържат, са маловажни сами по себе си, но това става много сериозно, когато теориите карат хората да не виждат истината. Когато хората казват, че вярата на техните прадеди в гноми, ундини, силфи и саламандри и други подобни е безсмислица, най-вероятно би било гротескно да се отговори: „Е, добре, иди и попитай пчелите. Те биха могли да ви уверят: силфите не са суеверие за тях. Те знаят много добре какво дължат на силфите.“ Всеки, който работи като духовен изследовател, може да открие онези сили, които водят пчелата към цветята; може да види истински същества, които водят пчелата към цветята. Сред многото пчели, които летят в търсене на храна, има същества, които нашите прадеди са наричали силфи.

Особено когато различните царства на природата си взаимодействат помежду си, определени елементарни същества могат да се проявят. Там, където мъхът расте по скалите например, могат да се появят такива същества; или пък в цветята, в контакта на пчелата с цветята, определени същества имат възможност да се изявят. Друга възможност възниква, когато самият човек влезе в контакт с животинското царство. Това обаче не се случва при обичайния ход на събитията, като например когато месарят заколи вол или когато човек яде месо. Това се случва при по-малко обикновени обстоятелства, когато контактът между двете царства на природата е нещо повече от обикновен житейски факт.

Това се случва особено често, когато човекът има връзка с животните, която включва неговите собствени чувства и отношения. Един пастир, например, понякога може да има такова специално отношение към своите овце. Отношенията от този вид са били много често срещани в по-примитивните култури в по-ранните времена. Те приличат на отношението, което дори и днес има към своя кон един арабин, живеещ в пустинята. И такива сили на душата, които се разиграват по време на прехода от едно царство на природата в друго - както се случва между овчаря и неговите овце, или когато силите на обонянието и всичко, което върви с него, се втурват от цветята към пчелите. Определени същества дават такива сили. Духовният изследовател възприема нещо като аура около цъфтящите растения. Това се случва, когато пчелите си проправят път към цветята и опитат това, което могат да намерят там. Определен вид цветна аура тече навън и осигурява храна за определени духовни същества. Въпросът: защо споменатите същества присъстват тук и никъде другаде - не възниква за този, който разбира духовния свят. Ако има осигурени възможности за такива същества, значи те присъстват тук. Дай им нещо, с което да живеят, и те ще се появят тук. Това е съвсем същото, както когато човек позволява на злите мисли да протичат в него. Тогава определени същества могат да се въплътят в неговата аура. Те са тук, защото вие сте позволили тяхната храна да потече към тях. Определени същества получават възможността да се въплътяват, когато различните природни царства влизат в контакт едно с друго. Когато в скалите се намира метал, миньорът, който го реже, може да види малки същества, които изглежда са били притиснати едно до друго в сравнително малко пространство и сега се втурват навън във всички посоки. Тези същества са по някакъв начин човешки. Те имат силата на разума, но това е разум без отговорност. Ако те изиграят вреден номер на човека, по някакъв начин те не чувстват, че правят нещо зло. Те са същества, които нашите предци са наричали гноми. Те предпочитат да направят дома си там, където се срещат метал и камък. Имало е моменти, когато са служели добре на хората.

Човечеството ще бъде в задънена улица, ако не може да развие духовно разбиране за тези същества. Какъвто е с гномите, такъв е случаят и със съществата, които можем да наречем ундини. Те се намират там, където растенията влизат в контакт с минералното царство. Те са свързани с елемента вода и се въплътяват там, където водата, растенията и камъкът се събират. Силфите са свързани с

елемента въздух и насочват пчелите към цветята. Всичко, което науката може да каже сега за живота на пчелите, е претрупано с грешки и пчеларите днес често се заблуждават от тях. В това отношение науката се оказва неприемлива и пчеларите отново и отново се връщат към старите методи. Саламандрите все още са известни на много хора. Когато някой почувства, че към него тече ясен душевен елемент, той възниква главно чрез саламандрите. Когато човек се отнася към животните така, както пастирът се отнася към овцете си, тогава саламандрите могат да се въплътяват. Знанието, което пастирите имат относно стадото си, им се нашепва от тези същества. Ние изцяло сме обкръжени от духовни същества. Ние сме обкръжени от въздух, а той изцяло е проникнат от духовни същества. Във времената, които ще настъпят, ако съдбата на човечеството не го доведе до пълно изсушаване на живота, ще бъде необходимото човек да развие познанието си за тези същества. Без такова познание той ще бъде напълно неспособен да продължи напред. Преди всичко хората трябва да си зададат въпроса: откъде идват тези същества? Този въпрос ще им помогне да видят как чрез определени импулси, идващи от висшите светове, онова, което върви надолу по пътя към злото, може да се превърне в добро чрез мъдрото ръководство.

Понякога в живота се сблъскваме с продукти на разлагане и различни видове отпадъци. Например оборският тор, който се използва в селското стопанство като основа за понататъшен растеж на растенията. Нещата, които явно са отпаднали от по-висшия ход на развитието, отново се издигат от по-висшите сили и се трансформират. Същото се случва и с онези същества, за които говорихме. Нека да разгледаме как възниква например саламандърът. Саламандрите, както видяхме, са същества, които изискват за тяхното проявление специална връзка между човека и животното. Такъв Аз, какъвто човек има днес, може да бъде открит само в човека, само в човешкото същество, живеещо на Земята. Всеки човек има Аз, който е в него. При животните това не е така. Те имат групов Аз, групова душа. С други думи, група животни от един и същи род или вид има общ групов Аз. Ако един лъв трябваше да каже „Аз“ на себе си, той би имал предвид онзи Аз, който живее горе в астралния свят. Това е сякаш един човек стои зад стена, в която има десет дупки, през които той е пхнал десетте си пръста. Самият човек не се вижда, но всеки разумен наблюдател би стигнал до извода, че зад стената има някой, който има десет пръста. Същото се отнася и за груповия Аз. Индивидуалните животни са просто членове на този Аз. Самото същество, на което принадлежат, е в астралния свят. Разбира се, ние не трябва да си представяме, че животинският Аз е подобен на Аза на човека, но ако разглеждаме човека като духовно същество, тогава определено трябва да сравним груповия Аз на животното с него. Груповият Аз на всеки от многобройните видове животни е изключително мъдро същество.

Ако помислим за някои видове птици, които живеят на север през лятото и на юг през зимата, и как те летят обратно на север през пролетта, ще видим, че има удивително мъдри сили, които работят в тези миграционни полети на птиците. Те се съдържат в груповите Азове на птиците. И навсякъде

в животинското царство можете да откриете тази мъдрост на груповия Аз. Ако се обърнем към нашите ученически дни, можем да си спомним какво сме учили тогава: как днешните времена постепенно са възникнали от Средновековието, как е била открита Америка, как са изобретени барутът и книгопечатането, а още по-късно - производството на хартия от парчета дърво. Ние отдавна сме свикнали с такава хартия, но груповият Аз на осите я е изобретил преди хиляди години. Материалът, от който се изгражда гнездото на осите, е същият, който се използва за изготвянето на хартията от парченца дърво. Едва постепенно ще стане известно как едно или друго постижение на човешкия дух, представено в света, е свързано с груповите души. Когато ясновидецът гледа животно, той вижда проблясването на светлина по цялата дължина на гръбнака. Физическият гръбначен стълб на животното е като скътан, обвит в трептяща светлина, в безбройни потоци от сили, които се движат навсякъде по Земята като пасатни ветрове. Те действат в животното по такъв начин, че текат по дължината на гръбначния стълб. Животинският групов Аз се движи в непрекъснато кръгово движение около Земята на всички височини и във всички посоки. Такива групови Азове са изключително мъдри, но има нещо, което все още нямат, и то е познанието за любовта. Само в човека мъдростта се намира в неговата индивидуалност заедно с любовта. Любовта отсъства в груповите Азове на животните. Любовта се намира само в отделното животно.

Онова, което лежи в основата на цяла група животни като мъдро отношение, е напълно лишено от любов. Долу, във физическия свят, животното има любов, горе, на астралния план то има мъдрост. Огромно множество неща ни стават ясни, ако разберем това. Човекът достигна днешния си етап на развитие свършено постепенно. В предишните времена той също притежаваше групова душа, от която поетапно произлезе индивидуалната душа. Нека се върнем назад в хода на човешката еволюция, нека се върнем към Атлантида, континента, който сега се намира под Атлантическия океан. В онова време обширните сибирски равнини бяха покрити с огромни морета. Средиземно море беше разположено по различен начин и в самата Европа бучаха обширни морета. Колкото повече се връщаме назад в древния атлантски период, толкова повече се променят условията на живот, толкова повече се променят човешките състояния на сън и бодърстване. Оттогава съзнанието на човека в състояние на сън започна да се помрачава, така че днес може да се каже, че човек не притежава никакво съзнание в това състояние. В ранните атлантически времена разликата между сън и бодърстване все още не е била толкова голяма. Всичко физическо е било изпълнено, така да се каже, с нещо неясно и мъгливо. Напредвайки в своето развитие човекът е започнал да вижда света в неговите ясно очертани контури, но е изгубил ясновидството си. Митовите и сагите се раждаха във времената, когато хората все още можеха да възприемат с ясновидство много от нещата, които се случваха горе, в астралния свят. Когато все още можеше да влиза в духовния свят, човекът се научи да разпознава там съществата, които никога не са слизали във физическия свят. Имената Вотан, Балдур, Тор и Локи носят спомена за живите

реалности, а всички митологии са спомени за такива реалности. Те просто изчезнаха от човешкия поглед като духовни реалности. В онези ранни времена, когато човекът слизаше във физическото тяло, при събуждане, той чувстваше: „Ти си едно отделно същество“. Вечерта, когато се връщаше в духовния свят, го завладяваше друго чувство: „Ти всъщност не си отделно същество“. Членовете на древните племенни групи от тези епохи все още се чувстваха много повече като принадлежащи към своята група, отколкото като индивидуални личности. От това възникнаха някои обичаи като кръвната вражда, вендетата и други. Може да се каже, че целият народ образувал едно общо тяло, което принадлежало на груповата душа на народа. В еволюцията всичко се случва стъпка по стъпка и затова индивидуалността се развива от груповата душа съвсем постепенно. Този факт се потвърждава от записите на библейските патриарси, които разкриват удивителни неща. Преди времето на Ной паметта все още е била много различна от това, което познаваме днес като памет. Границата на раждането не е била истинска граница, защото общата памет се струяла в онези, в които течала една и съща кръв. В миналото този общ струящ се поток на паметта е бил нещо напълно различно от това, което имаме днес. Паметта е била много по-всеобхватна. Днес на управляващите им харесва някъде да бъде записано името на всеки човек. В миналото това, което човек си спомняше за делата на баща си и дядо си, се покриваше с общо име и се наричаше Адам или Ной. С имената Адам или Ной беше назовавано всичко, което човек можеше да си спомни, целият поток на паметта в пълния ѝ обхват. Древните имена са обозначавали всеобхватни групи, цялостни групи от хора, които се простирали във времето.

Сега трябва да си зададем въпроса: „Можем ли да сравняваме антропоидните маймуни със самия човек?“ Жизнено важната разлика е, че човекоподобните маймуни са запазили състоянието на груповата душа, докато човекът развива индивидуалната душа. Въпреки това, груповата душа на маймуната е в свършено различно положение от другите групови души. Ние трябва да мислим за груповата душа като нещо, което обитава астралния свят и се разпростира във физическия свят. Например груповата душа на лъва насочва част от своята субстанция във всеки отделен лъв. Нека си представим, че един от тези лъвов е умира. Неговата външна физическа част отпада от груповата душа, точно както губим един нокът. Груповата душа изпраща нова група също такива същества, в нови индивиди. Груповата душа остава отгоре и непрекъснато се обновява със своите си клонки. Груповата душа на животните не познава нито раждане, нито смърт. Един индивид изчезва и се появява нов, точно както нашите нокти се появяват и изчезват на пръстите ни. Сега трябва да вземем под внимание следното: всичко, което беше казано за лъва, е точно така: когато лъвът умре, всичко, което е било изпратено от груповата душа, се връща обратно при нея. Това обаче съвсем не е така с маймуните. Когато една маймуна умре, значителна част от нея се връща в груповата душа, но една част от нея не се връща. Една част се отделя от груповата душа. Маймуната отделя тази част твърде силно от груповата си душа. Съществуват някои

видове животни, при които отделното животно откъсва от Груповата душа нещо, което не може да се върне в нея. При всички маймуни определени фрагменти се отделят всеки път от Груповата душа. Същото се случва с определени видове земноводни и птици. Например при кенгуруто също нещо се изтръгва от груповата душа. При топлокръвните животни всичко, което остава отделено по този начин, се превръща в онова елементарно същество, което наричаме саламандър. Други видове елементарни същества са възниквали от тези изтръгнати от Груповата душа части на животните при условия, съвършено различни от сегашните условия на Земята.

Тук ние имаме случай, в който отхвърлените от еволюцията продукти са включени в една съзидателна работа под мъдрото ръководство на висшите същества. Оставени на самите себе си, тези същества биха внасяли объркване в Космоса, но под ръководството на висшите йерархии, силфите, например, те могат да бъдат използвани, за да насочват пчелите към цветята. Такова служене превръща нещо вредно в нещо полезно. Но може да се случи и така, че самият човек изцяло се отделя от груповата душа, формирайки собствената си индивидуалност. Той не успява да намери средства за по-нататъшното си развитие като индивидуална душа. И тогава, ако той не приема духовното знание по правилния начин, рискува да попадне в пълна самоизолация. Какво предпазва човека от изолацията, от загубата на посоката и целта, които преди това му е дала Груповата душа? Трябва ясно да видим, че човекът, по един или друг начин, се индивидуализира все повече и повече и днес той установява - може дори да се каже, възстановява - връзки с други хора, въз основа единствено на свободната си воля. Всичко, което обединява хората в една раса, нация, народ, семейство, ще отслабва все повече и повече и някога ще изчезне напълно. Всичко в човека все повече и повече се стреми да се реализира в индивидуализираното човечество. Сега си представете, че определен брой човешки същества на Земята трябва да осъзнаят, че стават все повече и повече индивидуалности. Тук няма ли реална опасност те все по-радикално да се разграничат един от друг? Нали днес хората вече не са обединени от духовни връзки. Всеки има свое собствено съждение, своя собствена религия. Всъщност фактът, че всеки трябва да има собствено мнение, се смята от мнозина за идеалното състояние на нещата. Но това съвсем не е вярно. Когато хората трансформират своите обикновени мнения в нещо по-вътрешно, те непременно стигат по най-естествен начин до едно общо мнение. Това е същността на вътрешния опит, че ако например три се умножи по три, това дава девет, или, да речем, сумата на трите ъгъла на един триъгълник е сто и осемдесет градуса. Това е истинското вътрешно познание, а съдържанието на вътрешното познание е напълно неоспоримо за всеки от нас. Точно това е качеството, което притежават всички духовни истини. Това, което се съобщава от духовната наука, се разкрива на човека чрез неговите вътрешни сили. По вътрешен път човек се довежда до абсолютно съгласие и единство с другите. Не може да има две противоположни мнения за един реален, истински факт, без едното мнение да е невярно. Идеалът се крие в най-голямата вътрешна дълбочина на знанието и води

до мир и хармония. В миналото човечеството се е освободило от Груповата душа. Днес, преминавайки през вековното формиране и развитие на научното познание за природата и доближавайки се с развитото мислене до възможността за съвременно духовно познание, човечеството за първи път е в състояние да открие с най-голяма увереност в своите цели това, което ще го обедини отново. Ако хората се обединят в познанието за висшата духовна мъдрост, тогава Груповата душа отново ще слезе от висшите светове при тях и ще ги осени. Онова, което висшите духовни Ръководители на нашето духовно-научно движение желаят, е в него да имаме съобщност, в която сърцата заедно да се стремят към мъдростта, както растенията се стремят към светлината на Слънцето. Обръщайки заедно сърцата си към най-висшата мъдрост, ние създаваме средата за обитаване на Груповата душа. Ние формираме място за обитаване, в което тази Груповата душа може да се въплъти. Човечеството ще обогати земния живот, като развие това, което прави възможно висшите духовни Същества да слизат в този живот от висшите светове. Такъв духовно жив идеал един единствен път е бил поставен пред човечеството по най-могъщ начин. Това се е случило, когато определен брой хора, възпламенени от общото чувство на любов и благоговение, са се събрали за общо дело. Тогава е бил даден знакът, който с най-голяма сила показва на човека, че в единството на душите може да се създаде място за вливането на общия за всички Дух. В такава душевна общност за всеки живее едно и също - в съвместен стремеж, в съвместна хармония на чувствата, хората създават необходимото за въплъщението на общия Дух. Това се е изразило в евангелските думи, където се казва, че Светият Дух, Великата груповата Душа на човечеството, е слязъл в земно въплъщение. Това е станало символичен образ на това, към което човечеството трябва да се стреми напред, образ на това, че то трябва да се стреми да стане обиталище за Съществуващото, което слиза към хората от висшите светове.

Събитието на Пасха е дало на човечеството силата да развие в себе си такива преживявания. А събитието на Петдесетница е плодът на това мощно развитие. Резултатът от съвместния стремеж на душите към обща мъдрост винаги ще бъде това, което създава живата връзка със силите и съществата от висшите светове и с онова, чието значение човечеството все още твърде малко преживява, а именно със събитието на Петдесетница. Празникът Петдесетница отново ще оживее за хората, когато те разберат какво може да означава за човечеството в бъдеще сливането на Светия Дух. Тогава той ще стане не само спомен от събитието в Йерусалим, но ще бъде осъществяването на вечнопродължаващия празник на Петдесетница, празникът на стремежа на душите към взаимно обединяване. От самите хора зависи какво значение и какви плодове може да има за човечеството един такъв идеал. И ако те съвместно и по правилен път се стремят към мъдростта, тогава най-висшите Духове ще могат да слязат при хората и да се обединяват с тях.

Рудолф Щайнер

Лекционен цикъл „Спасението на човешката индивидуалност“

ПОКАНА

Скъпи приятели,

на 30 март 2024 г. в гр. София, в училище „Проф. Николай Райнов“ ще се проведе отчетно-изборно събрание на АОБ. Началото е в 13:00 ч. Събранието ще протече при следния дневен ред:

1. Доклад от Председателя за дейността през 2023г.
2. Годишен финансов отчет за 2023г.
3. Обсъждане и изказвания по доклада за дейността и финансовия отчет.
4. Избор на членове на Управителния съвет и на председател.
5. Обсъждане на въпроси относно бъдеща дейност и инициативи.

В 18 ч. на 30 март всички гости са поканени в Кино-театър „Влайкова“, ул. „Цар Иван Асен II“ 11, където ще се състои концерт „Пеещият човек“ на групата от обучението по Антропософска терапия чрез пееене.

Пред портата житейска на човека ти застани и виж там Мировото слово. Живей в човешката душа и в нея почувствай мирово начало. Мисли за края земен на човека, духовния поврат открий във него.

Алберт Шефен

ПОКАНА

за Великденския празник
на Антропософското общество

празникът ще започне на 31 Март 2024 от 10.30 часа в училище „Проф. Николай Райнов“ в София.

Програмата включва:

- музикални изпълнения
- „Христос и Мистерията на Голгота“, лекция от Трайчо Франгов
- разговор в кръг, водещ Йордан Димитров

Този брой е номер 82, който излиза след основаването на АОБ, но от самото начало до днес, са издадени 94 броя.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ**ВАРНА**

Антропософска група
„**Михаилова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

Група към обучението по
„**Антропософска терапия чрез пееене**“

Ул. „Х. Димитър“ 13
Цвета Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312
Антропософски кръг „**Аристотел**“
Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“
Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „**Ариадна**“
Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група „**ЛОГОС**“
Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Група „**Космософия**“
Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35

Курсове по антропософска
социална арт-терапия

За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Антропос-София**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група „**Рудолф Щайнер**“
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Социална художествена терапия
„**Дъгата на Дочка**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група „**Граала**“
Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група „**Парсифал**“
Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ПЛЕВЕН

Група „**Михаил**“
Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група „**Мани**“
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

**ФОНД за НАБИРАНЕ
на СРЕДСТВА**

за закупуване на
Антропософски дом
в София (към АОБ)

Дарителски сметки:
BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Текуща наличност: 6175 лв.

За контакти:

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми читатели на „Антропософски вест“, Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на е-mail: vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова
Цвета Мишкова
Христина Ангелова
Георги Акабалиев
Тел: 0897 728885
е-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.